

INFORMAČNÝ BULLETIN

1/2025
34. ROČNÍK

LIGY PROTI REUMATIZMU NA SLOVENSKU

Obsah

Úvodník	... 3	MP Bardejov	... 15
Správy z centrál LPre SR	... 4	MP Čadca	... 16
Správa z 1. Motivačno-vzdelávacieho kurzu LPre SR 2025	... 5	MP Košice	... 16
PROFI TÍM LPre SR	... 6	MP Levice	... 17
Valné zhromaždenie LPre SR	... 6	MP Poprad	... 17
LPre SR, jej pobočky a kluby podporili petíciu	... 7	MP Topoľčany	... 18
Nové povinnosti aj pre patientske občianske združenia	... 7	MP Púchov	... 18
Predstavujeme vám fibromyalgiu a SAFOZ	... 7	Klub Kĺbik	... 19
„Pohnime sa s reumou!“	... 8	Klub Motýlik	... 19
Letná reumatologická škola	... 8	Klub Čiernych kostí	... 19
Nominované príspevky KROK 2024	... 9	OPÝTALI SME SA ... PhDr. Márie Lévyovej	... 20
Liga proti reumatizmu vám ponúka tieto cvičebné zostavy	... 10	Reťazenie dobra a pomoci	... 22
18. marec je Svetovým dňom juvenilnej idiopatickej artritídy	... 11	Z liečiv starej mamy: Múka	... 23
Zúčastnili sme sa na ITAPA v Starom Smokovci	... 11	Niečo o šperkoch	... 24
Maľované kamienky a NW	... 13	Rozhýbme svoje kosti, hudba je kosti-hoj	... 24
Valné zhromaždenie AOPP	... 13	Európsky manifest EULAR 2024 – 2029	... 25
Správy z Miestnych pobočiek a klubov		Halime na EULAR-e	... 25
MP Bratislava	... 14	Summary	... 26
MP Banská Bystrica	... 14		

Inzeriou v Informačnom bulletine LPre SR podporíte jeho aktuálne vydanie

Cenník inzercie v Informačnom bulletine LPre SR Vám zašleme na vyžiadanie. V prípade záujmu nás kontaktujte na 0917 790 264 alebo liga@mojareuma.sk

Informačný bulletin (IB) je tlačené periodikum LPre SR s 34 ročnou tradíciou, ktoré vychádza vždy koncom júna a koncom decembra. Ak chcete mať svoje príspevky uverejnené v aktuálnom čísle IB, články posielajte do redakčnej uzávierky 15. mája a 30. októbra v danom roku.

Vydavateľ/Publisher:
Šéfredaktor/Editor in Chief:
Redakčná rada/Editorial Board:

Liga proti reumatizmu na Slovensku/Slovak League Against Rheumatism
PhDr. Elvira Bonová
PhDr. J. Dobšovičová Černáková, D. Kostíková, Ing. P. Balážová,
PhDr. Katarína Barančíková, MUDr. M. Orlovská

Sídlo vydavateľa
a adresa redakcie/Address:

LPre SR, Nábřežie I. Krasku 4, 921 01 Piešťany, tel.: 0917 790 264,
IČO 31 822 142, www.mojareuma.sk, e-mail: elvirabnv@gmail.com, liga@mojareuma.sk
Leo Šiller

Grafické spracovanie/design:
Tlač a distribúcia
/Printing and distribution:
Periodicita/Periodicity/:

Ultra Print s. r. o., Bratislava
2x ročne
Časopis je nepredajný

/Magazine is not for sale
Náklad/Circulation:
Autori grafického návrhu obálky:
Fotografia obálky:
Autor uverejnených banerov
a plagátov:

1200 kusov
Leo Šiller (str.1), Michal Finka (str.4)
Unsplash foto
Michal Finka

Nevyžiadané rukopisy sa nevracajú.
EV 4506/11, ISSN 1339-5106

Úvodník

Máme leto a nové číslo nášho bulletinu. Po správe z prvého Motivačno-vzdelávacieho kurzu LPRe SR 2025 sa zoznámite s ďalšími aktivitami a projektmi, ktoré Liga zrealizovala v prvom polroku. Niečo prezradíme aj o tom, čo pripravujeme...

Predstavíme vám článok o diagnóze, ktorú asi málokto pozná. Nie všetci vieme presne, čo máme chápať pod pojmom fibromyalgia. Odpoveď nájdete v príspevku. Predstavujeme vám fibromyalgiu a združenie špecialistov, podporovateľov a pacientov s fibromyalgiou SAFOZ.

Pokračuje aj náš úspešný projekt „Pohnime sa s reumou!“ a informácia o súťažných príspevkoch 17. ročníka novinárskej súťaže KROK. Nezabudnite sa s nimi oboznámiť a hlasovať, ich autori si to určite zaslúžia.

Keďže 18. marec je Svetovým dňom juvenilnej idiopatickej artritídy zorganizoval Klub Kílbik online stretnutie pod názvom WORD-day JIA.

Zástupkyňa nášho Profi Tímu sa zúčastnila na dôležitom podujatí – ITAPA v Starom Smokovci. Príspevok obsahuje množstvo pre nás relevantných informácií z rôznych oblastí života, odporúčame prečítať.

Na august sa pripravuje Letná reumatologická škola. Nechýbajú správy z miestnych pobočiek a klubov.

Rozhodne zaujme aj rozhovor s nám dobre známou PhDr. Máriou Lévyovou v rubrike Opýtali sme sa... AOPP združuje členské patientske organizácie s rôznymi typmi diagnóz a stavia na témach, ktoré máme spoločné.

Neprehliadnite informáciu, ako jednoducho môže každý z nás konkrétne prispieť do projektu Reťazenie dobra a pomoci. Stále maľujeme kamienky a k týmto prírodným „šperkom“ pridala Elvira pár zaujímavostí o skutočných ozdobách ľudského tela. Stará mama rada pečie a ponúka čriepky informácií o múke.

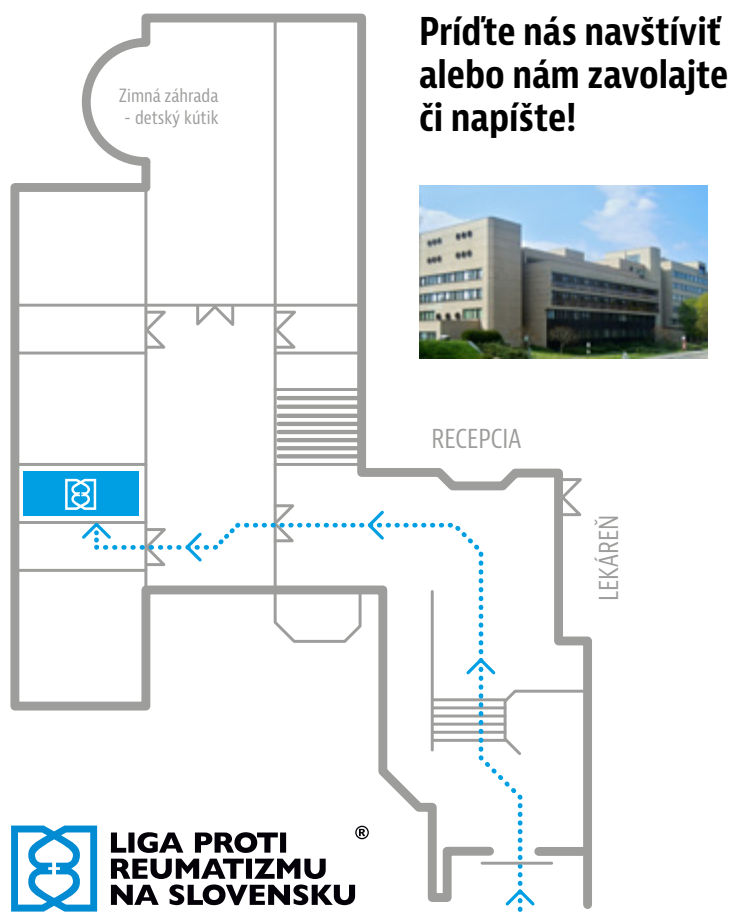
Halime sa zúčastnila na kongrese EULAR v Barcelone a napísala nám k tomu pár zaujímavých riadkov. Komplexnejšiu správu uverejníme na webe mojareuma.sk. Sledujte nás.

Bulletin obsahuje i mnoho ďalších dielčích informácií, ktoré iste neuniknú vašej pozornosti. Takže si sadnite pekne do tieňa, pripravte si občerstvenie a ak treba aj okuliare a čítajte. Váš záujem je našou odmenou.

Redakcia IB

Správy z centrály LPre SR

**Príďte nás navštíviť
alebo nám zavolajte
či napíšte!**

Stránkové hodiny v centrále LPre SR

utorok: od 09.00 – 13.00 h

štvrtok: od 13.00 – 17.00 h

Nájdete nás na prízemí
v NÚRCH-u (blízko automatu na kávu)

Kontakty:

LPre SR,
Nábřežie Ivana Krasku 4, 921 01 Piešťany
tel. č: 0917 790 264
e-mail: liga@mojareuma.sk
Viac na: www.mojareuma.sk

Členstvo

Členský príspevok LPre SR na rok 2025

je **10,00 €** + poplatok do konkrétnej MP
alebo klubu, kde ste členom.

Kontaktujte sa v tejto veci s predsedom
vašej MP/K.

Pre nezaraďených a niektoré MP vkladáme do
bulletinu poštovou poukážku. Úhradu členského
príspevku realizujete cez priloženú poštovú
poukážku alebo cez internet banking v sume 10 €,
resp. v konečnej sume aj s čl. príspevkom do MP/K.

Číslo účtu LPre SR: 62336212/0200 alebo

IBAN kód: SK49 0200 0000 0000 6233 6212

Variabilný symbol: 2025

Správa pre adresáta: Vaše meno a priezvisko

Suma: 10,00 € (ak nie ste členom žiadnej MP/K)

Viac informácií na www.mojareuma.sk
alebo nám pošlite mail s otázkou na
liga@mojareuma.sk

2PERCENTÁ MU

Ďakujeme darcom 2 % z podielu asignovanej
dane v prospech činnosti Ligy proti reumatizmu
na Slovensku a jej miestnych pobočiek/klubov.

Ďakujeme, že na nás myslíte...

*My na VÁS myslíme stále. Pomáhať a meniť veci
k lepšiemu môžeme len s vašou pomocou.*

Pomôžte nám pomáhať!

Správa z 1. Motivačno-vzdelávacieho kurzu LPre SR 2025

Prednáškové popoludnie a 1. Motivačno-vzdelávací kurz Ligy proti reumatizmu SR (LPre SR) sa uskutočnili v máji v Piešťanoch. Pripravili sme edukačný program za účasti odborníkov z týchto oblastí.

Cieľom podujatia bolo zvyšovanie informovanosti o možnostiach liečby, zlepšenie kvality života, podpora zdravého životného štýlu a posilnenie povedomia o právach a povinnostiach pacientov. Aj takto sa snažíme krok za krokom budovať zdravotnú a sociálnu gramotnosť účastníkov. Podujatia sa zúčastnili zástupcovia z pobočiek a klubov, členovia predsedníctva a záujemcovia o edukáciu z rôznych kútov Slovenska.

Moderovania sa ujala predsedníčka PhDr. Jana Dobšovičová Černáková, ktorá komplexne vyhodnotila predchádzajúci rok a predstavila plány na rok 2025.

Novozvolená prezidentka AOPP MUDr. Mgr. Elena Marušáková, MBA, PhD. si pripravila prednášku o prevencii u pacientov s reumatickými ochoreniami, zároveň uviedla smerovanie a vízie AOPP počas jej predsedníctva.

Predsedníčka Dia Tyrnavia Trnava Ľubica Lužáková poslucháčom predstavila činnosť a poslanie jej OZ. V priebehu podujatia poskytla možnosť bezplatného zhodnotenia glykémie a CRP z kvapky krvi.

Diabetológ MUDr. Jozef Lacka, MBA, PhD. pripomenul prítomným svojou zaujímavou prednáškou ako Diabetes mellitus (cukrovka) môže ovplyvňovať reumatické ochorenia.

Ladislav Lekár, predseda OZ Lymfoma a Leukémia Slovensko vystúpil s témou prednášky „Máme to v krvi“. Predstavil obohacujúcu prednášku, kde aj na základe osobných skúseností opísal problematiku onkologických ochorení krvi a lymfatického systému.

Ing. Silvia Studenič Bobocká, ktorá je v LPre SR predsedníčkou MP Senica a cvičiteľkou Jogovej terapie, nedávno podstúpila komplikovanú operáciu nohy. S priebehom celého pred aj pooperačného obdobia sa s nami podelila formou prezentácie, ktorú okomentovala v Silvinkinej neprítomnosti Jana Dobšovičová Černáková. Prajeme Silvii nekomplikovanú a rýchlu rekonvalescenciu a tiež skorý návrat do funkčného a kvalitného každodenného života.

Prednáškové popoludnie spestrila popisom svojej profesie Emília Krausová, skúsená erudovaná zdravotná sestra, ktorá napriek svojmu reumatickému ochoreniu dokáže na najvyššej profesionálnej úrovni a stále obetavo, neúnavne a ľudsky poskytovať ošetrovateľskú starostlivosť na chirurgickej JIS (Jednotka intenzívnej starostlivosti) vo fakultnej nemocnici v Prešove. Aj keď je práca na JIS namáhavá a často vyčerpávajúca, svoju prácu miluje. Napriek svojmu ochoreniu stále pomáha potrebným. Týmto jej vyslovujeme veľké ĎAKUJEME a prajeme Milke predovšetkým pevné zdravie.

Čo je fibromyalgia a čo všetko má spoločné s reumatickými ochoreniami vysvetľovala vo svojej pútavej prednáške predsedníčka Slovenskej Aliancie pre fibromyalgiu Ing. Andrea Petuchovská, ktorá spojila svoje vystúpenie v Piešťanoch aj s oslavou Medzinárodného dňa Fibromyalgie (12. mája).

Ďalší významný deň mal Klub Motýlik, ktorý združuje pacientov s SLE (Systémový Lupus Erythematosus). Petra Balážová vyzvala všetkých, aby sa pripojili k akcii „odfoť sa v nejakom fialovom oblečení a zdieľaj povedomie o Lupuse“.

Týmito akciami sa snažíme predovšetkým šíriť povedomie o Lige proti reumatizmu na Slovensku a zdôrazňovať prínos a výhody členstva v týchto patientských organizáciách.

V záverečnom vedomostnom kvíze sme si pripomenuli témy prednáškového popoludnia a najšikovnejších respondentov sme odmenili Reuma gelom, ktorý je na trhu už 25 rokov.

Pripomenuli sme si, že už čoskoro LPre SR osláví 35 rokov od svojho založenia.

V závere si účastníci vyzdvihli pripravené rôzne propagačné materiály vrátane knížiek, brožúr, letákov a ďalších milých prekvapení. Od AOPP sme dostali brožúrky s Chartou práv pacientov. Všetkým zúčastneným ďakujeme za záujem a ochotu byť súčasťou jarného podujatia Ligy proti reumatizmu SR v Piešťanoch.

Pobočkám a klubom prajeme neutíchajúcu energiu pokračovať vo svojej práci. Nestrácajte nádej a vidte zmysel pokračovať vo svojich aktivitách a činnostiach, ktorými pomáhate ľuďom s reumatickým ochorením vo svojom okolí. Tešíme sa na októbrové stretnutie a Svetový deň reumatizmu a zároveň aj online stretnutia v priebehu celého nasledujúceho obdobia, čím sa snažíme aj v našej organizácii postúpiť vyššie na rebríčku digitalizácie.

Lýdia Gešková

PROFI TÍM LPre SR

Po roku, odkedy bol nanovo vyskladaný a omladený Profi Tím sa stretávame online na mesačnej báze. Spolu zdieľame rôzne úlohy. Predsedníčka LPre SR odovzdávala mladým kolegyniam maximum informácií a zručností v súvislosti s vedením Ligy. Stretnutia mali tematický program alebo možnosť klásť otázky a získať odpovede priamo od predsedníčky. Začiatkom júna sme mali na online stretnutí hosta – Veroniku Červenákovú. Spoločne sme sa zamýšľali nad novinkami, ktoré by prospeli marketingu LPre SR.

Nová zostava PROFÍ TÍMU prináša prvé ovocie. Otvára nové obzory, zlepšuje a rozširuje potenciál vo viacerých oblastiach. Zintenzívňujeme propagáciu a aktivity na sociálnych sieťach. Oslovili sme nových ľudí, ktorí potrebujú našu pomoc.

-red-

Ďakujeme partnerom za podporu 1. Motivačno-vzdelávacieho kurzu LPre SR 2025.

abbvie

Valné zhromaždenie LPre SR

**LIGA PROTI
REUMATIZMU
NA SLOVENSKU** ®

Liga proti reumatizmu na Slovensku mala 9. mája valné zhromaždenie (VZ). Predsedníčka LPre SR pri tejto príležitosti poďakovala zástupcom MP/K a udelila im ďakovné listy za aktivity v roku 2024

v prospech LPre SR a pracovné nasadenie. Vyhodnotili sme plán a projekty, ktoré Liga zrealizovala v minulom roku. Najdôležitejšou súčasťou VZ bolo predstavenie programu a projektov, ktoré sme pripravili na aktuálny rok, lebo si pripomenieme 35 rokov činnosti Ligy proti reumatizmu na Slovensku a vydáme nový Zborník 35 rokov LPre SR.

V októbri pripravíme sériu podujatí ku Svetovému dňu reumatizmu 2025 a edukačný program druhého motivačno-vzdelávacieho kurzu. Medzi novinkami musíme spomenúť projekt „Vytancuj sa z reumy!“ a spoluprácu s getCLIENTS, aby sme zviditeľnili LPre SR a problematiku ľudí s reumatickými ochoreniami.

-red-

LPre SR, jej pobočky a kluby podporili petíciu

Nemilým prekvapením bola pre nás pacientov nová lieková vyhláška, ktorá mala začať platiť už od 1. júna tohto roku. V máji sme aj my v Lige proti reumatizmu SR podporili petíciu SAZCH. Tešíme sa, že nakoniec sa v krátkom čase vyzbieralo vyše sedemnásttisíc podpisov. Následne pacienti so zriedkavými ochoreniami odovzdali petíciu do rúk ministrovi zdravotníctva Kamilovi Šaškovi.

Na Slovensku je približne trisťtisíc ľudí so zriedkavým ochorením. U nás reumatikov je to o to zložitejšie, že musíme hľadať špecialistov – reumatológov, ktorí by nám mohli pomôcť, lebo je ich čím ďalej tým menej. Takže je problém aj to, aby pacienti špecialista určili diagnózu. Slovensko je na konci rebríčky dostupnosti liekov na zriedkavé ochorenia, preto sa spustila voči vyhláške ostrá vlna kritiky, lebo znížovala sumu, ktorú je štát ochotný zaplatiť za rok pridaného života. Menila aj spôsob, akým sa určuje takzvaná prahová hodnota. Lieky, ktoré prinášajú len mierne zlepšenie v dĺžke alebo kvalite života pacientov, sa mali po novom posudzovať prísnejšie.

My pacienti sme privítali prísľub ministra zdravotníctva, že o probléme sa bude ešte rokovať.

Minister zdravotníctva Kamil Šaško. (Zdroj: TASR)

Pre pacientov je najdôležitejšie, aby sme mali lekárov, kde môžeme hľadať pomoc a mať dostupné lieky, aby sme nemuseli bojovať hneď na niekoľkých frontoch.

-red-

Nové povinnosti aj pre patientske občianske združenia

Od 1. júna 2025 sa dostávajú do platnosti legislatívne zmeny, ktoré výrazne zasahujú aj do činnosti občianskych združení, neziskových organizácií, nadácií a fondov – vrátane tých, ktoré vznikli s cieľom pomáhať pacientom.

Zmeny prinášajú nové administratívne a zverejňovacie povinnosti, ako aj možnosť udelenia pokút. **Hoci zákon ešte posudzuje Ústavný súd, jeho účinnosť zatiaľ nebola pozastavená – zmeny teda už platia.**

Štatutárom OZ pribudnú dve nové povinnosti a to vyplňanie výkazu o transparentnosti a povinnosti podľa infozákona.

O podrobnostiach budeme informovať predsedov MP/K.

Zdroje: Ministerstvo vnútra SR – MNO, Zbierka zákonov SR, Zákon č. 346/2018 Z. z., Zákon č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám

-red-

Predstavujeme vám fibromyalgiu a SAF

Slovenská aliancia pre fibromyalgiu (SAF) združuje špecialistov, podporovateľov a pa-

cientov s fibromyalgiou. Hoci fibromyalgia (FM) už dlhšie nie je zriedkavým ochorením a už vôbec nie je novinkou, povedomie o nej je chabé. Často sa stretávame s tým, že aj lekári o nej nevedia, nechcu ju akceptovať a ak vedia, tak sú v rozpakoch, čo s pacientom robiť. Ochorenie dodnes nemá zobrazovacie metódy, ktoré by jasne ukazovali, že pacient trpí práve fibromyalgiou a tak je diagnostika komplikovaná a zdĺhavá.

Sme mladučké občianske združenie a preto sa musíme ešte veľa naučiť. Keďže sa zatiaľ FM považuje za reumatologické ochorenie, je úplne prirodzené, že naše prvé kroky smerovali do Ligy proti reumatizmu na Slovensku, ktorá tohto roku oslavuje 35. výročie založenia. Navštívili sme Prednáškové popoludnie LPre SR. Naša predsedníčka Ing. Andrea Petuchovská vystúpila s prednáškou o Svetovom dni povedomia o fibromyalgii. Práve tu bolo skvelé miesto na nadviazanie priateľstva a spolupráce. Predsedníčka LPre SR, PhDr. Jana Dobšovičová Černáková, je obrovskou inšpiráciou pre mnohých pacientov.

Ak máme víziu, cieľ, ani chronické ochorenie nás nezastaví. Dôležité pre nás boli nielen prednášky lekárov a špecialistov, ale aj nadviazané kontakty, pohľad na to, ako iné organizácie s mnohoročnou tradíciou vedú svoju činnosť, ako a aké organizujú aktivity. Ladislav Lekár, predseda OZ Lymfoma a leukémia Slovensko, ktorý trikrát prekonal rakovinu, je pre nás obrovským vzorom. Zdieľal s nami rôzne skúsenosti, ktoré má za roky práce v OZ.

Keďže sme mali ďalšie plány, vážali sme, či oštať na večeru. Zdalo by sa, že je to iba jedlo a čas na doplnenie energie, ale práve počas nej sme mali jeden z najdôležitejších rozhovorov popoludnia. Za stolom sme sa ocitli s novou prezidentkou AOPP – Asociácie na ochranu práv pacientov, MUDr. Mgr. Elenou Marušákovou, MBA, PhD. Dohodnutá spolupráca s AOPP môže byť kľúčovou v našej snahe meniť legislatívu a prístup k pacientom s fibromyalgiou.

Ing. Andrea Petuchovská,
predsedníčka Slovenskej aliancie
pre fibromyalgiu (SAF),
info@safoz.sk, www.safoz.sk

Projekt „Pohnime sa s reumou!“ pokračuje aj v roku 2025

Nordic Walking reumatici milujú. Tak sa vyjadrili v nedávnom prieskume o zdravotných benefitoch NW. Projekt „Pohnime sa s reumou!“ v Lige pokračuje, aj keď drobná zmena je len v tom, že po dosiahnutí méty 500 mil. nachodených Nordic Walking (NW) krokov sme vyhovelí podnetom z miestnych pobočiek a už nerátame a nezapisujeme nachodené NW kroky na mesačnej báze. Kto chce, môže si svoje prehľady o nachodených NW krokoch viesť pre vlastnú potrebu a pochváliť sa nám potom svojimi štatistikami.

Pre súťaže chtivých je tu novinka REUMAwalker/ka, ktorú organizuje Slovenská asociácia Nordic Walking. V špeciálnej kategórii REUMAWALKER/KA, vyhodnocuje našich najzaujímavejších walkerov – reumatikov. Do súťaže sa prihlásite veľmi jednoducho. Na mailovú adresu banskabystrica@mojareuma.sk pošlete správu. Po prihlásení sa do súťaže stačí pravidelne zapisovať svoje NW kroky (km) do nasledujúceho formulára: <https://walk.mojareuma.sk/>

-red-

Pripravuje sa Letná reumatologická škola

Pokračujeme v iniciatíve „Oslov svojho medika, aby si mal na staré kolená reumatológa“. Slovenská reumatologická spoločnosť, v spolupráci s LF UPJŠ Košice, LF UK Bratislava, NÚRCH Piešťany a s Ligou proti reumatizmu SR pozvali medikov na „Letnú reumatologickú školu“, ktorá sa bude konať v auguste. V rámci bohatého programu vystúpi aj Jana Dobšovičová Černáková s príbehom pacienta a predstaví 35 rokov LPre SR na Slovensku. Cieľom tohto stretnutia je zvýšenie povedomia o špecializačnom odbore reumatológia medzi študentami medicíny.

-red-

Služby poradne Centrum sociálno-psychologickej podpory

Poradňa Centra sociálno-psychologickej podpory poskytuje pomoc klientom sprostredkované cez telefonický rozhovor alebo mailovou korešpondenciou, ale aj osobne v priestoroch centrály LPre SR na prízemí v NÚRCH-u, a to v utorok: od 09.00 – 13.00 h. a vo štvrtok: od 13.00 – 17.00 h.

Nezabudnite sa telefonicky alebo mailom objednať na 0917 790 264, 0905 819 717 a liga@mojareuma.sk

Newsletter — Život s reumou

Prihláste sa k odberu nášho internetového trojmesačníka, ktorý pripravujeme pre VÁS, ako Newsletter pod názvom **Život s reumou**. Vychádza 3-krát ročne. Ak máte záujem pravidelne dostávať newsletter do vašej emailovej schránky, prihláste sa na odber noviniek: www.mojareuma.sk/newsletter Do políčka stačí zadať vašu emailovú adresu, zakliknúť súhlas so spracovaním osobných údajov a stlačiť tlačidlo

Prihlásiť sa na odber noviniek

Nominované príspevky KROK 2024

Hlasovanie KROK 2024

Po roku vám predstavujeme nominované mediálne príspevky KROK 2024. Od mája sú v súťaži a Vy im môžete pridelovať svoje hlasy. Tak ako aj minulý rok môžete hlasovať v každej kategórii jedenkrát a kliknutím na tlačidlo HLASOVAŤ odošlete všetky tri hlasy naraz. Nezabudnite potvrdiť súhlas so spracovaním osobných údajov. Linka na hlasovanie tu: <https://www.mojareuma.sk/krok2024/>.

Každý môže hlasovať iba raz. Potom sa Vám možnosť hlasovania uzavrie. Preto si pozorne popozeraťte ponuku súťažných mediálnych príspevkov a až potom sa rozhodnite, ktorému pridelíte svoj hlas. Ponuka je pestrá a veľmi kvalitná. Každým rokom sa posúvame. Toto je už 17. ročník tejto novinárskej súťaže. Hlasovanie je otvorené od 1. mája do 30. septembra 2025. Slávnostné vyhlásenie výsledkov a ocenenie novinárov bude 12. októbra v Piešťanoch. KROK-tím

-KROK-tím-

Print

1. **"29-ročná Lucka s reumou sa rozhodla urobiť neuveriteľnú vec. Pritom jej bolesti neustupovali ani po tabletkách, ani po plači"**

27.07.2024, denník Pravda, sekcia Zdravie ,
autorka: Bianka Stuppacherová,
šéfredaktor: Ladislav Ollé

2. **"Ivane Karelovej v 19 rokoch diagnostikovali reumu: Občas som mala pocit, že by bolo lepšie nežiť"**

18.11.2024, magazín Closer, denník SME
(online aj print),
autor: Adam Novosad,
šéfredaktor: Matúš Baňovič

3. **"Liga proti reumatizmu – Klub KÍbik (LPre – KK)"**

šéfredaktorka: PhDr. Anna Kmeťová,
autorka: PhDr. Jana Dobšovičová Černáková,
časopis Teória a prax, Farmaceutický laborant
ročník 13 | číslo 70 | Február 2024

Rozhlas

1. **"Zomrel reumatológ Jozef Rovenský"**

07.10.2024, Výročia, história,
Rádio Regina Západ
Autor: Martin Jurčo,
za redakciu: STVR Rádio Regina,
šéfredaktorka: Nora Turancová

2. **"Moje SNP: Lucia Hľadáková a Juraj Urík"**

Rádio Regina Východ, 17.08.2024,
autorka: Danuša Reginová,
za Tím publicistiky SRO KE,
šéfredaktorka: Andrea Feciková,
respondenti: Lucia Hľadáková, Juraj Urík alias
„Kurdo“

3. a) **"Oceňovali novinárske príspevky o reume"**

14.10.2024, Ľudia, Rádio Regina Západ
Autor: Martin Jurčo,
za redakciu: STVR Rádio Regina,
šéfredaktorka: Nora Turancová

- a) **"Lekárka Elena Ďurišová ocenená v súťaži KROK"**

16.10.2024, Zdravie, Rádio Regina Západ,
autor: Martin Jurčo,
host: MUDr. Elena Ďurišová,
za redakciu: STVR Rádio Regina,
šéfredaktorka: Nora Turancová

Televízia

1. **"Reumatikom pomáha severská chôdza"**

Správy, STVR, 12.10.2024,
Autori: Miroslav Lyko, Dominika Kusá,
Kamera: Viktória Miškovová, Radovan Elko,

2. **"Existuje reuma?"**
TV JOJ, 10.10.2024, JOJZDRAVIE, 24 podcast,
autorka: Marcela Fuknová,
hostka: MUDr. Janka Jančovičová

3. **"OSTEOPORÓZA A REUMATOIDNÁ ARTRITÍDA"**
TV Markíza, 18.10.2024, Teleráno
Autori: MUDr. Elena Ďurišová, Viktória Fedáková,
šéfredaktorka: Zuzana Štelbaská

-red-

Liga proti reumatizmu vám ponúka tieto cvičebné zostavy

DVD s cvičebnou zostavou pre deti i dospelých

Každodenný pravidelný pohyb je pre pacientov s reumatickými ochoreniami neodmysliteľnou súčasťou ich programu. Pre motiváciu, ale aj ako pomôcku, aby sme si osvojili cvičebnú zostavu máme dve špeciálne DVD nahrávky pre deti s JIA a pre dospelých pacientov s RA.

Zdravý pohyb blahodarne pôsobí na celý organizmus i psychiku človeka. **Cieľom projektu je, aby pacienti po absolvovaní hospitalizácie pokračovali v rehabilitácii aj v domácom prostredí.**

Môžete si ich objednať:

www.mojareuma.sk/cvicenie
alebo na dvd@mojareuma.sk,
telefonicky na 0917 790 264.

Počas návštevy NÚRCH-u aj priamo
v centrále Ligy proti reumatizmu SR

utorok: od 09.00 – 13.00 h.
štvrtok: od 13.00 – 17.00 h.

5 videí s jogovou terapiou pre reumatikov

Liga proti reumatizmu na Slovensku v spolupráci so Silviou Bobockou predstavujú ľuďom s reumatickými ochoreniami päť videí s jogovou terapiou. Cieľom jogovej terapie je podporná terapia pri liečbe a prevencia zhoršovania zdravotného stavu. Hlavným prostriedkom (nástrojom) je bdelá pozornosť sústredená na telesnú úroveň, na dýchanie a myseľ. Videá sú odstupňované podľa náročnosti. Videá s jogovou terapiou sú k dispozícii zadarmo pre všetkých záujemcov na našej webovej stránke: www.mojareuma.sk/joga.

-red-

Cvičebná zostava
pre pacientov s Bechterevovou
chorobou,
resp. Ankylozujúcou spondylitídou.

Získate ju zadarmo na linke:
www.mojareuma.sk/bechterevova

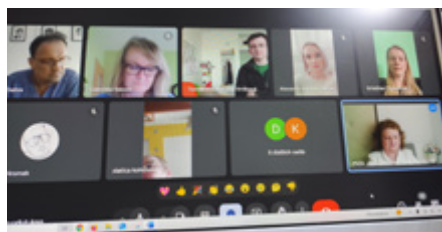
18. marec je Svetovým dňom juvenilnej idiopatickej artritídy

LPRé – Klub Kĺbik zorganizoval online stretnutie pod názvom WORD-day JIA pre členov Klubu Kĺbik s detskými reumatológmi. Zaujímavá bola beseda s odborníkmi Doc. MUDr. Dallosom, MUDr. Vrtíkovou, MUDr. Mičegom a MUDr. Mišíkovou.

Hlavným cieľom Word-day bolo zvýšiť povedomie a úroveň vedomostí rodičov, lekárov, praktických lekárov, učiteľov a širokej verejnosti, aby pomohli predovšetkým pri včasnej diagnostike a rýchлом odporúčaní malých pacientov s JIA k špecializovaným detským reumatológom. Boli by sme radi, keby táto

osвета oslovila všetkých lekárov, ktorí prídu do kontaktu s týmito deťmi, čím sa zlepši úroveň liečby, ktorú dostávajú a tiež ich prognóza na plnohodnotný život aj s JIA na celom svete. Neskôr večer sa uskutočnil online webinár Empower to Thrive: „Zvyšovanie povedomia mladých ľudí s reumatickým ochorením.“ Táto beseda bola za účasti detí z viacerých krajín sveta.

Tento neuveriteľný panel mal účastníkov z Holandska, Veľkej Británie, Ghany, Grécka, Uruguaja, Juhoafrickej republiky, Španielska,

Mexika, Turecka, Nemecka a ďalších krajín.

Na obrazovke bolo 9 – 12 detí vo veku od 7 – 17 rokov. Na úvod prehovorili dve organizátorky, potom moderovanie rozhovorov prebral asi 16-ročný chlapec.

Deti z rôznych krajín, rôzneho veku aj farby pleti hovorili o sebe, o tom, ako im reuma (JIA) ovplyvnila život, čo prežívajú v škole so spolužiakmi alebo aj s učiteľmi,.... Bolo to veľmi milé, každý zo svojho domova – detskej izby, ale napriek tomu boli v kontakte s celým svetom. Úžasné. Dá sa povedať, že takmer všade deti riešia veľmi podobné problémy, ako naše u nás. Zdieľali medzi sebou aj to, ako môžu zdravotnícki pracovníci, pedagógovia a obhajcovia zohrávať úlohu pri zabezpečovaní úlohy, aby mladí ľudia s RMD dostali podporu, ktorú potrebujú pre šťastnejší a plnohodnotný život.

-red-

Zúčastnili sme sa na ITAPA v Starom Smokovci

Liga proti reumatizmu na Slovensku v spolupráci s AOPP umožnila členke Profi tímu účať na nesmierne atraktívnom podujatí ITAPA 26. – 27. marca v Starom Smokovci. Podujatia ITAPA sú už 24 rokov najvýznamnejšou platformou na Slovensku, kde sa stretávajú predstavitelia štátnej správy, verejného sektora a súkromných firiem, aby spoločne diskutovali o smerovaní inovácií, modernizácie a digitalizácie spoločnosti. Technologická konferencia ITAPA súvisiaca so zdravotníctvom bola načasovaná v kľúčovom období, keďže v zdravotníctve existuje niekoľko dôležitých výziev, či už akútneho alebo chronického charakteru. V priebehu dvoch dní sa vystriedalo medzi diskutujúcimi niekoľko osobností (80 spikrov) zo všetkých sektorov, ktorých sa problematika zdravotníctva priamo týka. Prioritnou otázkou bolo, či bude rok 2025 pre slovenské zdravotníctvo prelomový.

Na konferencii odznelo množstvo informácií, návrhov, podnetov ale aj kritiky v súvislosti so súčasným stavom zdravotníctva v SR. Odborná, ale aj laická verejnosť intenzívne vníma striedanie rezignovaného pesimizmu a eufórie z mier-nych pokrokov a nekonečných debát na postupy, ktoré by mali zdravotníctvo revitalizovať. Často opakujúcou sa problematiku témou na konferencii ITAPA bol pesimistický demografický vývoj (starnúca populácia), (ne)efektivita digitalizácie v ústavnom a ambulantnom zdravotnom sektore, čo vyzdvihoval predovšetkým MUDr. Marián Šoth z Asociácie súkromných lekárov. O problémoch v liekovej politike, dekategorizácii zdravotných pomôcok a dietetických potravin diskutovala Beáta Havelková so spoločnosti Agel, ktorá skonštatovala, že všetko sa začína a končí financiami. Položila významnú otázku: „Šetríme na tých správnych miestach?“.

Zmysel preventívnych programov pripomenul Vladimír Dvorový zo Slovenskej spoločnosti pre telemedicínu, kde vyzdvihoval, že preventívna téma je primárna a široká. „Smerujeme k tomu, aby sme mali preventívne programy zamerané na konkrétnu tému, resp. (dg), aj keď ešte v bežnej klinickej praxi nemáme plošný projekt, pretože musíme postupovať podľa európskych guidelines.“

Na tému konsolidácia verejných zdrojov z pohľadu lekárskej posudkovej činnosti sociálnej poisťovne diskutovali Pavol Martanovič, poradca generálneho riaditeľa Sociálnej poisťovne a Lukáš Zajac riaditeľ kancelárie generálneho riaditeľa. Obaja poukázali na legislatívnu zmenu, ktorá platí od začiatku roku 2025. Totiž od januára 2025 majú prístup posudkový lekári sociálnej poisťovne k zdravotnej dokumentácii, čo je dôležité pre efektívne a rýchlejšie riešenie PN, priznania sociálnych dávok, dôchodkov a riešenia opodstatnenosti či priznania stupňa invalidity.

Novinkou je aj účinnosť legislatívnej zmeny od 01.03.2025 týkajúca sa povinnosti poskytovateľov zdravotnej starostlivosti uzatvárať dohody medzi pacientmi a poskytovateľmi zdravotnej starostlivosti v elektronickej podobe, čím sa zníži administratívna záťaž a zlepši sa evidencia pacientov. Táto povinnosť sa týka kapitačných poskytovateľov ako všeobecná ambulantná starostlivosť pre dospelých, všeobecná ambulantná starostlivosť pre deti a dorast a ambulantná gynekologická starostlivosť. Týmto krokom sa Slovensko zaradilo medzi krajiny s pokročilou digitalizáciou zdravotníctva.

Vysoko rezonujúcou témou bol problém ľudských zdrojov v zdravotníctve, čo sa aktuálne týka predovšetkým ošetrovateľského personálu (sestry, asistenti, sanitári). S Monikou Jankechovou z MZSR súhlasili všetci diskutujúci, ktorí sa zhodli, že sa v spoločnosti bohužiaľ vytratila prestíž povolania zdravotnej sestry. Rovnaké stanovisko vyjadrila tiež Silvia Pekarčíková, vedúca odboru zdravotníctva zo Žilinského samosprávneho kraja, ktorá vidí urgentnú potrebu presunúť focus práve na získavanie, udržanie a kvalitné ohodnotenie sestier v slovenskom zdravotníctve. Nové aspekty v niektorých oblastiach privievajú síce optimistický vánok do udržateľnosti zdravotníctva a zníženia hrozieb z nepripravenosti systému na demografickú zmenu, ako aj personálny nedostatok.

Dátové analýzy však potvrdzujú znepokojivú prognózu v prípade, že sa nepodarí v čo najkratšom čase efektívne realizovať nevyhnutné zmeny.

Zaujímavý bol panel so vstupmi ohľadom rozvoja roboticky asistovaných operácií na Slovensku. Aj napriek vysokej presnosti, minimálnej invazivite, rýchlejšej rekonvalescencii a väčšej bezpečnosti profesor František Sabol, z Agel Košice Šaca nezabudol poznamenať: „Pri nadšení z vývoja technológií, nezabudnime na zdravý rozum!“ Poukázal aj na momentálnu problematickú situáciu financovania, kedy DRG nezohľadňuje zvýšené náklady robotického výkonu. Limitáciami týchto inovatívnych postupov sú preto vysoká obstarávacía cena robota a zvýšené náklady na operačný výkon (používané operačné roboty – DA VINCI, INTUITIVE SURGICAL FDA 2000, ktoré umožňujú najväčší pokrok v robotike v odboroch ako je urológia, chirurgia, gynekológia a kardiológia).

Vo vstupe o AI v zdravotníctve upozorňovali na kyberbezpečnosť Jaroslav Ďurovka z Národného bezpečnostného úradu spolu s Zsoltom Géczim (Polo AltoNetworks) a Petrom Kočíkom, ktorí uviedli, že momentálne predovšetkým v nemocničných systémoch prebiehajú intenzívne audity kvôli problematickým prenosom dát do NCZI. Ako uviedli, primárne je potrebná edukácia zdravotníkov a hľadanie najrýchlejších a najjednoduchších mechanizmov, ako celý systém udržať v optimálnom procese fungovania. Mnohí z nás, či už sme zdravotníci alebo laici, si uvedomujeme priamu účasť na turbulentných začiatkoch zavádzania AI v mnohých oblastiach nášho života. V zdravotníctve je to oveľa chýlostivejšia problematika, keďže ide o najsúkromnejšie oblasti nášho bytia. Tomáš Švec z MZSR poznamenal vo svojom vstupe, že zatiaľ v EU nie je krajina, ktorá by mala plošne zaviesť telemedicínu, zároveň uviedol, že rozhodne

je nutné facilitovať diskusiu, nastavovať úhradové mechanizmy, klinické postupy a štandardy na bezpečný prenos dát. Ako uviedol doktor Dvorový (Slovenská spoločnosť pre telemedicínu), niektoré projekty sa podarilo zrealizovať v relatívne krátkom čase vďaka pandémie COVID-19. Témy, ktoré vyžadujú promptné riešenie a predstavujú stále isté bariéry, sú právne a etické aspekty použitia umelej inteligencie, ale predovšetkým bezpečnosť. Ako zdôraznil Marián Faktor z poisťovne Dôvera, potenciál telemedicíny je obrovský, keďže aplikácie jednoznačne dosahujú úspory v systéme, čím sa bude zlepšovať prognóza populácie a kvalita života. Poisťovňa Dôvera má niekoľko fungujúcich prostriedkov, ktoré ponúka svojim klientom, či už je to aplikácia poskytujúca pomoc pri duševnom zdraví, alebo zhodnotenie znamienka na základe fotografie – AIP Derm. (Pre klientov poisťovne Dôvera bezplatne).

Poisťovňa Union podporila projekt firmy PowerfulMedical – aplikáciu PMcardio. Ide o digitálnu zdravotnú pomôcku, ktorá zefektívni manažment kardiologických pacientov a zvýši dostupnosť špecializovanej starostlivosti. „Aktuálne vieme z EKG vyčítať až 60 kardiologických ochorení s presnosťou, ktorá sa približuje špičkovým kardiológom a kontinuálne pracujeme na rozšírení zoznamu diagnóz, ktoré dokáže aplikácia PMcardio interpretovať“, povedal Robert Herman (union.sk).

Alarmujúca incidencia a prevalencia Alzheimerovej choroby (v rebríčku najčastejších ochorení v SR na 3 mieste po ICHS a CMP) vyvoláva medzi odborníkmi značné znepokojenie. Keďže je ochorenie neliečiteľné a pristupuje sa len k symptomatickej a podpornej terapii, je prioritná včasná diagnostika. V tematickom okruhu týkajúceho sa úspechov v spomaľovaní Alzheimerovej choroby Peter Kováč, súdny znalec, advokát a učiteľ predstavil projekt EWA (EarlyWarning of Alzheimer) – mobilná aplikácia pre Android a iOS, ktorá je zameraná na skorú detekciu Alzheimerovej choroby a iných degeneratívnych ochorení na základe inovatívnych telemedicínskych diagnostických postupov ako: meranie reakčného potenciálu napr. pri pomenovaní obrázkov, intonácia reči, meranie páuz a zaváhania reči. Tréning pamäte ako vynikajúceho prostriedku v boji proti oddialeniu alebo prepuknutiu Alzheimerovej choroby na ITAPA konferencii propagoval Boris Nikolaj Konrad, ktorý je 8-násobný majster sveta v pamäti a držiteľ štyroch Guinnessových rekordov. Vo svojom vstupe sa podelil o svoje skúsenosti s rozširovaním možností a schopností, ako optimálne využívať kapacitu mozgu aj napriek bleskovému nástupu používania AI. K využívaniu AI v zdravotníctve sa vyjadril

aj hlavný odborník MZSR pre odbor patológie profesor Lukáš Plank, ktorý explicitne opísal výhody využitia digitálnych technológií pri diagnostike patologických procesov v organizme. „V spolupráci s onkológmi a ďalšími medicínskymi špecialistami dokážeme v krátkom čase nastaviť adekvátny a včasný postup liečby“. Je potrebné odporúčať aplikácie aj v ambulanciách, odbúravať bariéry, znížiť nedôveru pacientov a rozširovať pozitívne skúsenosti pacientov. Ako poznamenal Michal Rampášek z Právnickej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave... „Uvedomujeme si, že čo je SMARTH je zraniteľné, preto je potrebné urýchlene regulovať digitálne technológie vo forme technických štandardov, čím sa na základe splnených podmienok bude zvyšovať dôvera v produkt.“

Základné benefity používania AI:

1. rýchlejšie odhalenia problému s následnými efektívnymi reakciami,
2. zvyšovanie kvality života, znižovanie počtu komplikácií a úmrtí,
3. znižovanie záťaže zdravotných systémov,
4. znižovanie nákladov na starostlivosť

Riziká a limity používania AI:

Nedostatočný legislatívny rámec, otázka bezpečnosti, etické aspekty, absencia emócií, svedomia a strachu, tvorba vlastného hodnotového rebríčka, nejasné hranice kompetencií.

Lýdia Gešková

Maľované kamienky a NW

Liga proti reumatizmu SR stále hľadá príťažlivé aktivity pre svojich členov a sympatizantov. Sme radi, že sa opäť ujala novinka pridružená k walkovaniu. Maľujeme kamienky, ktoré potom roznášame po trati, kde chodíme s Nordic Walking paličkami.

Často sa nám stáva, že práve v prírode nájdeme maľované kamienky od niekoho iného. Samozrejme, aj my na tom mieste, a aj inde, necháme naše drobné výtvary, aby potešili a motivovali zase ďalších walkerov a walkerky, aby išli pravidelne na prechádzku a zobrali si so sebou maľované kamienky.

-red-

Valné zhromaždenie Asociácie na ochranu práv pacientov SR

V apríli sa konalo Valné zhromaždenie Asociácie na ochranu práv pacientov SR, ktoré sa uskutočnilo v Bratislave. Okrem predstavenia činnosti a hospodárenia asociácie predstavili zmenu vo vedení AOPP. Prezidentkou AOPP bola zvolená MUDr. Mgr. Elena Marušáková, MBA, PhD., a viceprezidentkou bola zvolená PhDr. Mária Lévyová. Dôležitou súčasťou spoločného stretnutia bolo predstavenie patientskych priorit. Ligu proti reumatizmu SR na VZ AOPP zastupovala Helena Vernarská.

-red-

Správy o činnosti miestnych pobočiek a klubov

MP Bratislava

Miestna pobočka LPre – Bratislava sa v prvom polroku 2025 zamerala hlavne na pohybové aktivity a jogovú terapiu pod vedením Ing. Silvie Studenič Bobockej. Cvičíme pravidelne, každý pondelok, v Akadémii pozitívneho života na Peterskej ulici číslo 8 v Ružinove.

Nadalej pravidelne chodíme s paličkami Nordic Walking. Chodíme individuálne alebo spoločne, či už v rámci súťaže Reumawalker/ka, alebo len tak, pre radosť.

V mesiaci apríl sme strávili krásny podvečer v divadle Nová Scéna na komédii SEX PRE POKROČILÝCH. Bola to trpká smiešna komédia z manželského života.

Taktiež sme sa zúčastnili pešej turistiky do Kittsee s občianskym združením Seniori v pohybe a navštívili Čokoládovňu, kde sme si zakúpili ich výrobky. Následne sme sa prešli po námestí a občerstvili sa v pekárni, kde sme spoznali ďalšie šarmantné dámy.

Naše členky sa zúčastni Prednáškového popoludnia a 1. Motivačno-vzdelávacieho kurzu LPre SR v Piešťanoch. Program bol opäť skvelý, plný zaujímavých tém a stretnutí reumatikov z celého Slovenska.

Nadväzujeme spoluprácu s inými pobočkami pri organizovaní rôznych výletov a ozdravných pobytov.

*Helena Vernarská,
predsedníčka LPre – MP Bratislava,
bratislava@mojareuma.sk*

MP Banská Bystrica

Aktívny rok 2025 v znamení pohybu, podpory a spolupatričnosti

Miestna pobočka Ligy proti reumatizmu v Banskej Bystrici aj v roku 2025 pokračuje v aktívnej podpore ľudí s reumatickými ochoreniami. Jej cieľom zostáva zlepšovanie kvality života pacientov prostredníctvom pravidelných pohybových, spoločenských a vzdelávacích podujatí.

Začiatok roka sa niesol v znamení viacerých úspešne zrealizovaných aktivít. Členovia MP sa stretli na výročnej členskej schôdzi, aby rekapitulovali minulé reumatické roky a vytýčili si ciele na najbližšie obdobie.

S potešením registrujeme, že i v tomto roku pokračuje stretávanie sa na cvičeniach jogovej tera-

pie pre reumatikov pod vedením skúsených lektoriek Viery Šandorovej a Milice Lacovej. Cvičenia pozitívne ovplyvňujú pohyblivosť a psychickú pohodu. Dôležité sú aj návštevy kultúrnych podujatí, pretože nielen pohybom, ale aj pekným kultúrnym zážitkom je reumatik živý.

V druhej polovici roka pobočka bude aktívna na realizácii plánu činnosti. Ten zahŕňa organizáciu turistických aktivít, pokračovanie v pravidelných pohybových aktivitách, ako sú petang či NW.

Dôležité budú aj kultúrne a spoločenské stretnutia rôzneho zamerania – od besied až po predvianočné posedenie pri kapustnici.

Dôraz budeme klásť aj na oslovovanie nových členov, na spoluprácu s lekármi, ako aj s inými patientskymi organizáciami.

Prioritou bude aj propagácia činnosti, a to prostredníctvom článkov v miestnych médiách, spolupráca s rádiom Lumen, či aktivity na sociálnych sieťach. Na facebooku pravidelne zverejňujeme informácie a fotografie z podujatí.

V neposlednom rade sa budeme venovať aj hľadaniu finančných zdrojov a rozvíjať podporu činnosti dobrovoľníkov.

Liga proti reumatizmu v Banskej Bystrici vytvára bezpečné a podporné prostredie pre každého, kto hľadá informácie, porozumenie a chuť žiť aktívne napriek chorobe.

*Jaro Bečka,
predseda LPre – MP Banská Bystrica,
banskabystrica@mojareuma.sk*

Prednáška o kostole v Ponikách

Výročná členská schôdza

MP Bardejov

S úctou a vďakou spomíname na dlhoročnú členku **Milku Škriabovú**, ktorá stála pri zrode miestnej pobočky Ligy proti reumatizmu Bardejov. Práve ona našu pobočku dlhé roky držala v povedomí a činnosti.

Milka nás tento rok opustila. Nech odpočíva v pokoji. Česť jej pamiatke.

Na jej počesť prispievame do Informačného bulletinu básničkou, ktorú Milka zložila s nadšením, že sa v Bardejove Liga proti reumatizmu pohla ďalej a rozvíja aktívnu činnosť.

*Darina Kostíková,
predsedníčka LPRe – MP Bardejov,
bardejov@mojareuma.sk*

LIGA NAŠA PRVOTRIEDNA

*Rozvíja sa naša prvotriedna liga, Liga proti reumatizmu sa volá.
Išlo to pomaly, išlo dookola.
Prvý výbor sami chlapi to viedli, čo robili to robili,
no nikdy to do konca nedoviedli.*

*Trvalo to rôčkov pár, ujalo sa jej dievčat pár. Tie dievčatá, to skôr ženy boli,
ale veľmi pomaly im to išlo, lebo jednotné neboli.
Jedna hore, druhá dole, tretia aj štvrtá bokom to ťahali,
až napokon do krachu ligu dostali.*

*A tak mladá generácia to do rúk vzala, robí, pracuje, každý deň bezmála.
Predsedníčkou sa DAJA KOSTÍKOVÁ stala a okolo seba mládež si pozvala.
Mladé, rezké dievčatá, ba i ženy vo výbore máme
a my staršie – postaršie, sa na nich pozeráme a niekedy aj dobrú radu dáme.*

*Čo sa v tej lige deje, oči nám div z jamôk nevypadnú,
ako rýchlo naše mladé kočky Aďa, Dáša, Maja, všetko dobre zvládnu.
Ba i Janko náš, veľa nám pomáhaš, hoc sám problémy máš.*

*Prvá dáma DAJA, iba rady dáva,
druhá zasa členské príspevky vyberá a dookola sa stále
po novej členke pozerá.
Tretia, štvrtá, piata, až tá desiata, čo vo výbore pracuje,
piklé kuje a kúpele vybavuje.*

*Predsedníčka naša 2 % vybavila a do našej ligovej kasy eurička hodila.
Dievčatá, ženy, chlapi ba aj muži, ku nám sa pridajte
a nejakým tým euričkom do kasy prispejte.*

*Potom nám tu ligu aj Pán Boh požehnávať bude
a celé Slovensko nám naše združenie závidieť bude.
Príďte medzi nás chorí a či zdraví,
naša Liga v Bardejove svoju náruč vám všetkým otvorí.*

*Pritom ani na našich lekárov zabúdať nebudeme,
lebo bez ich liekov a zlatých rúk sa nikdy nezaobídeme.
Nech Vás Pán Boh svojimi darmi obdará, že by ste boli stále zdraví
a ďalej s láskou nás ošetrovali a proti bolestinám pomáhali.
Málo reumatológov v Bardejove máme,
preto si s košickými a piešťanskými odborníkmi – lekármi pomáhame.*

*Ak niekto inú myšlienku má, na papier nech ju dá.
A tak budeme jednotní v Lige, aj mimo nej.
Liga naša ten môj tím, s predsedníctvom sa lúčim,
členkou stále ostávam a spoluprácu očakávam.*

*Vaša Milka Škriabová
z Dubinného od Bardejova*

MP Čadca

Ako po iné roky, tak aj v roku 2025 sme odštartovali život našej pobočky výročnou členskou schôdzou 10. marca, spojenou so „Stretnutím pacientov so svojim reumatológom“.

V apríli sme pomáhali na Deň Zeme v našom meste s upratovaním.

30. apríla sme sa zúčastnili stavania mája a retro prvomájového sprievodu v Krásne nad Kysucou.

Reprezentovali sme našu LPre pobočku Čadca. Naši členovia sa zúčastnili v tričkách s logom Ligy. 11. mája sme absolvovali 6-dňový rekondičný pobyt v ThermalNitrava, kde sme si aj dali pár pochodov s Nordic Walking paličkami.

24. mája sme navštívili pobočku LPre Martin na nimi organizovaných športových hrách.

Do konca roka máme v pláne ešte pár pekných

akcií pred sebou.

Podakovanie za doterajšiu činnosť patrí hlavne MUDr. Viliamovi Maňkovi, PhD. za prednášky a materiálnu podporu, našim členom za bohatú účasť na našich akciách.

*Dana Synáková,
predsedníčka LPre – MP Čadca,
cadca@mojareuma.sk*

MP Košice

Tak ako každý rok boli prvé mesiace v aktivitách našej pobočky miernejšie. Členovia výboru sa pri ich plánovaní sústredili na dôslednosť, finančné a vzhľadom na širokú členskú základňu, aj kapacitné možnosti realizácie podujatí, akcií, stretnutí, či relaxačné pobyty v tomto roku. V duchu príslovia „Zakrývaj sa takou perinou na akú máš“ nechceli sme ísť hlavou proti múru, ale dali sme si predsavzatie, že radšej počkať, vsadiť na dôslednosť aj pri výbere členských príspevkov a ziskávať financie od darcov 2 % z daní, aby sa akcie z plánu činnosti nemuseli selektovať, ale efektívne plniť a realizovať.

K počiatočnému obmedzeniu plánovania prispela aj **abdikácia predsedníčky** našej pobočky **Bc. Zuzany Szilvási /Bendíkovej/ ku dňu 28. aprílu 2025. Viedla ju od novembra 2017 a za dlhoročnú aktívnu a tvorivú prácu jej patrí srdečná vďaka. K tomuto dátumu abdikovala aj tajomníčka Ing. Alexandra Darabošová /vo funkcii 1 rok/. Výbor od tohto dátumu schválil za nových štatutárov – Danielu Mikulovú /predsedníčka/ a Alžbetu Kabátovú /hospodárka/.**

Vzhľadom na spomínané skutočnosti sa aj výročná členská schôdza uskutočnila 7. mája 2025. V reštaurácii Kolienko sa na nej zišlo 65 členov, ktorí boli oboznámení /a zároveň schválili/ hlavne s plnením plánu činnosti a rozpočtu za vlaňajší rok, ale aj s novými plánmi na tento rok. Dominujú v ňom okrem mnohých akcií najmä rekondičné pobyty. V tomto roku plánujeme tri, z toho dva v nových destináciách, v Tatranskej Lomnici v hoteli TITRIS so štátnou účelovou do-

táciou /8. – 14. jún/, v hoteli DIAMANT v známych kúpeľoch Dudince /20. – 25.10./ a už tradičný pobyt v hoteli CHEMES na Zemplínskej Šírave /7. – 12.9./. Prvý pobyt sa síce uskutočnil v prvom polroku, ale kvôli uzávierke tohto čísla bulletinu ešte pred termínom pobytu, poinformujeme o ňom v jeho decembrovom vydaní.

O verejné generálky vybraných koncertov košickej Štátnej filharmónie v tunajšom Dome umenia je medzi členmi stále väčší záujem. Svedčí o tom aj účasť na januárovej, februárovej, marcovej a aprílovej verejnej generálke. Vy-

stúpenia boli prevažne vážna hudba z diel významných svetových skladateľov. Najväčší záujem však bol o aprílový famózný koncert filmovej hudby s nezabudnuteľnými, až zimomriavky vyvolávajúcimi melódiami z movies – hitov ako Gladiátor, Titanic, Piráti z Karibiku, Forrest Gump, Jurský park, Angelika a z ďalších úspešných filmov. Aj košické Národné divadlo ponúklo divákovi niektoré svoje predstavenia v dopoludňajších hodinách. Naša kultúrna referentka **Ing. Stelka Kubačková** nám zabezpečila vstupenky na májovú klasickú veselohru Jána Palárika „Dobrodružstvo pri obžinkoch“.

Našou neodmysliteľnou a obľúbenou aktivitou zostáva dlhoročné „paličkovanie“. Walkuje vyše 50 walkerov, držiteľov palíc NW. Ide o pohyb v prospech zdravia a kondície reumatikov, k čomu prispievajú aj pravidelné cvičenia 2-krát do týždňa v telocvični Átria v Košiciach pod vedením cvičiteľiek **Ing. Eriky Škvarekovej a Ing. Helenky Slobodovej**.

Zverejňovaním propagačných materiálov na nástenkách, v čakárňach, či priamo u lekárov v ordináciách sa snažíme zviditeľniť činnosť

LPre na Slovensku a dôležitosť jej humánneho poslania v prospech všetkých reumatikov.

Nasledujúcich šesť mesiacov máme naplánované množstvo ďalších aktivít a predsavzatí, ktoré sa budeme snažiť zrealizovať a na konci roka úspešne bilancovať.

*Daniela Mikulová, autorka článku,
predsedníčka LPre – MP Košice,
kosice@mojareuma.sk*

MP Levice

Tento rok, ako už vieme, oslavuje Liga proti reumatizmu na Slovensku 35 rokov svojej činnosti. Za jej vznik môžeme ďakovať nadšencom z kruhov odborníkov, ale aj pacientov a laickej verejnosti.

Liga počas obdobia doterajšieho trvania pomohla mnohým reumatikom zorientovať sa vo svete liečebných možností, prijať svoju diagnózu, žiť s ňou. Jej členovia ak môžu, pracujú a tešia sa zo stretnutí s ľuďmi s podobným ochorením. Navzájom si zdieľajú svoje ťažkosti, vymieňajú si znalosti o liečbe a prospešných pohybových metódach.

Áno, aj choroba ľudí spája a za to, že sa môžu spoznávať, stretávať a vzdelávať sa v tejto oblasti treba poďakovať súčasnemu Predsedníctvu LPre SR pod vedením PhDr. Janky Dobšovičovej Černáčkovej, ktorá sa počas svojho

35-ročného pôsobenia v tejto organizácii zaslúžila o vydávanie nádherného Informačného bulletinu, ale aj iných hodnotných publikácií a vzdelávacích webinárov. Určite nie je ľahké organizovať pravidelné stretnutia predsedov miestnych pobočiek a klubov LPre SR v Piešťanoch a zabezpečovať prednášajúcich. Okrem toho starať sa aj o pohybové aktivity, ako sú predovšetkým jogová terapia pre reumatikov a Nordic Walking pre 18 miestnych pobočiek a klubov. Na všetko treba nájsť ľudské aj finančné zdroje, aby sa projekty a podujatia podarili tak, ako sme už zvyknutí.

Na Valnom zhromaždení LPre SR dňa 10. mája 2025 v Piešťanoch boli odovzdané ďakovné listy zástupcom miestnych pobočiek a klubov za činnosť v roku 2024. Ja píšem tento list v mene Miestnej pobočky LPre v Leviciach, ktorá patrí

k tým „mladším“. Fungujeme tretí rok. Pri jej zrode nám boli veľmi nápomocní práve členovia a vedenie predsedníctva, ktoré nás podporilo nielen materiálne, ale aj morálne. Ich nezištná pomoc smerom k pobočkám a klubom trvá aj priebežne. Všetci vieme, že ak treba, máme sa na koho obrátiť.

Za všetko to úsilie im patrí obrovské ĎAKUJEM a to iste nielen v mene mojom a našej pobočky, ale aj ostatných predsedov a členov miestnych pobočiek. Vedeniu a členom predsedníctva želáme pevné zdravie, pohodu a elán do ďalšej ich zásluhnej práce.

*Eva Molnárová,
predsedníčka LPre – MP Levice,
levice@mojareuma.sk*

MP Poprad

V roku 2024 sme napriek vysokému priemernému veku našich členov boli pomerne úspešní. Mali sme dve členské schôdze, jednu vo februári spojenú s aktiváciou našich členov pre vevovanie 2 % z dane.

Naším členom sme poskytli vitamínové prípravky, s ktorými boli všetci veľmi spokojní. Druhú členskú schôdzu sme mali v októbri pri príležitosti Svetového dňa reumatizmu 2024, na ktorej si naši členovia prevzali vstupenky do termálneho kúpaliska Vrbov. Súčasťou schôdze bola beseda s

magistrou farmácie Miroslavou Vinklerovou o interakciách liekov.

Začiatkom roku sme boli na výlete vo Vysokých Tatrách na Hrebienku kde sme navštívili Tatranský ľadový dóm.

V júni sme už tradične usporiadali akciu „posedenie pri gulášoch“. Niekoľkokrát sme sa zúčastnili predstavení divadla v Spišskej Novej Vsi. Zúčastnili sme sa na oboch Motivačno-vzdelávacích kurzoch Ligy proti reumatizmu SR v Piešťanoch.

Opakovane sme navštívili kúpele Vyšné Ružba-

chy. Boli sme aj na kúpalisku v Dunajskej Strede a Lipót v Maďarsku.

Naši členovia pokračujú v chodení s paličkami Nordic Walking, i keď nie sú prihlásení do súťaže REUMAWALKER/KA.

Najväčším problémom našej miestnej pobočky v Poprade je, že sa nám nehlásia za členov mladí ľudia.

Dúfame, že v budúcnosti sa nám podarí získať

aj nových mladých členov a tak udržať a rozvíjať našu pobočku, ktorá je najstaršou miestnou pobočkou na Slovensku.

Mária Galková,
predsedníčka LPre-MP Poprad,
poprad@mojareuma.sk,
info@reumatikpoprad.sk

MP Topolčany

Miestna pobočka Topolčany začala rok 2025 pohybom – pravidelne každý druhý týždeň sa stretávame a učíme sa nové cviky z prstovej jogy, jogy pre reumatikov a z cvičení podľa odporúčaní MUDr. Ďurišovej na rozhybanie proti bolesti kĺbov a chrbtice. Najskôr si zopakujeme to, čo sme sa už naučili, aby sme používali správne cviky, potom sa naučíme ďalšie, ktoré doma precvičujeme.

Samozrejme, nezanedbávame ani chodenie s paličkami NORDIC WALKING, zatiaľ individuálne, ale pripravujeme už i spoločné pochody – štvrtý ročník tradičného pochodu okolo priehrady Duchonka v mesiaci jún.

Výročnú členskú schôdzu sme uskutočnili 25.2.2025. Čiastočne sme omladili výbor pobočky o 2 nové členky, zhodnotili sme pomerne bohatú činnosť za rok 2024, kedy sa nám podarilo zapojiť po pohybových aktivitách značnú časť členov MP. Kladne sme hodnotili i vzdelávacie stretnutia, nielen odborné prednášky o reumatických ochoreniach, ale i prednášky z histórie nášho okresu, pokračovanie ktorých

sme naplánovali i na tento rok.

V máji sme začali s prednáškou „Záchrana života“ s ukázkou oživovania, ktoré si na figuríne môže vyskúšať každý zvlášť. V spolupráci s mestom Topolčany organizujeme rekondičný pobyt v Malých Bieliciach.

Každé stretnutie zakončíme malým posedením, kde si pri kávičke zhodnotíme celý priebeh podujatia alebo cvičenia. Plánujeme ďalšie aktivity, v zmysle motta LPre SR „S reumou by nemal byť nikto sám.“

Mali sme veľmi zaujímavú prednášku „Záchrana života“ s dlhoročným vedúcim pobočky Červeného kríža. Z pôvodnej hodiny sa to natiahlo na 2,5 hod. Zároveň sme si pripomenuli aj Deň matiek.

Dňa 25.3. oslávila svoje 80. narodeniny dlhoročná členka MP Topolčany Olinka Užíková.

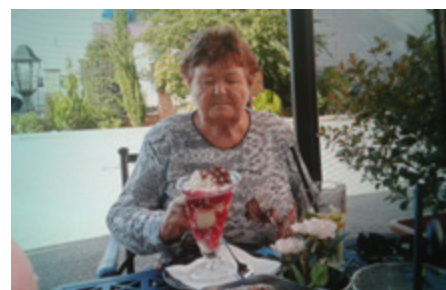
Milá Olinka,
pri príležitosti Tvojich krásnych 80. narodenín Ti zo srdca blahoželáme a prajeme veľa zdravia, radosti a spokojnosti!

Tvoja dlhoročná a obetavá práca kronikárky LPre – MP Topolčany v rokoch 2007 – 2024 je neoceniteľným príspevkom k uchovaniu pamäti a ducha našej pobočky. Vďaka Tebe zostávajú vzácne chvíle a spoločné zážitky zachytené pre ďalšie generácie.

Ďakujeme za Tvoju dlhoročnú prácu vo výbore. Tvoje nezabudnuteľné básničky, ktoré nás spre-

vádzajú na spoločných stretnutiach nielen našej pobočky, ale i celoslovenských stretnutiach v Piešťanoch. Za Tvoje koláčiky, ktoré pečieš na výlety. Nech Ťa sprevádza pokoj, pohoda a láska blízkych každý jeden deň. Všetko najlepšie k jubileu!

Členovia MP Topolčany

Tatiana Uhrinová,
predsedníčka MP Topolčany,
topolcany@mojareuma.sk

Ku gratulantom sa pripája aj centrála LPre SR.

Pani Oľga Užíková, prajeme Vám ku krásnemu životnému jubileu všetko najlepšie, hlavne veľa zdravia, každý deň dosť dôvodov na úsmev a inšpirácie na nové básničky.

Jana Dobšovičová Černáková,
predsedníčka LPre SR

MP Púchov

Miestna pobočka Púchov pokračuje vo svojich aktivitách aj v tomto roku s rovnakým elánom a chuťou do života. Pravidelne sa stretávame, aby sme si nielen vymenili skúsenosti, ale najmä spoločne posilňovali zdravie a dobrú náladu.

Hoci sa nám občas kľby ozývú hlasnejšie ako ranný budík, my v Púchove nezaháľame! Začiatkom roka sme sa stretli na výročnej členskej schôdzi, kde sme zhodnotili uplynulý rok. Naplánovali sme si nové aktivity a upevnili naše priateľstvá. S potešením sme konštatovali, že záujem o naše aktivity rastie a pribúdajú aj noví členovia.

Dôležitou súčasťou našej činnosti je pravidelné

cvičenie v telocvični a v bazéne, ktoré má pozitívny vplyv na naše zdravie a celkovú pohodu. Niektorí tvrdia, že naše bazénové kreácie pripo-

mínajú vodný balet, iní že to vyzerá ako boj s neviditeľnou chobotnicou. Ale jedno je isté – pohyb nám robí dobre a náladu ešte lepšiu.

S radosťou tiež spolupracujeme s Púchovskou kultúrou, vďaka čomu sa môžeme zapojiť do kultúrneho života mesta. V apríli sme sa zúčastnili na podujatí „Rozkvitnuté divadlo“, ktoré bolo plné farieb a dobrej atmosféry.

Veľkým zážitkom pre nás bol rekondičný pobyt v Kúpeľoch Nimnica, kde si až 39 našich členov mohlo dopriať oddych a spoločné chvíle v krás-

nom prostredí. Okrem procedúr sme si užili aj spoločenské večery a výlety do okolia.

V máji sme navštívili termálne kúpalisko v Poľnom Kesove, kde sme si užili termálnu vodu a relax. Takéto výlety nám dodávajú energiu a zlepšujú kvalitu života.

V Púchove veríme, že pohyb, spolupráca a dobrá nálada sú najlepším liekom.

Skrátka – reumu síce máme, ale humor, pohyb a dobrú náladu máme ešte väčšiu! A pokiaľ sa nám nohy hýbu a usmievame sa, tak to robíme dobre.

*Emília Gombárová,
predsedníčka LPRe-MP Púchov,
puchov@mojareuma.sk*

Klub Klíbk pripráva letnú školu aj VČS

Klíbkárska letná škola (KLŠ) voľne nadväzuje na dlhú tradíciu Rekondično-integračných pobytov Klubu Klíbk.

Projekt sa uskutoční v prvej polovici júla a bude zameraný na deti znevýhodnené reumatickým ochorením a pre ich rodičov.

KLŠ bude tentokrát v kratšom trvaní (4 dni), so sociálnou terapiou a intenzívnou edukáciou.

Neoddeliteľnou súčasťou programu bude sociálna terapia a sociálna rehabilitácia, edukačný blok prednášok a besied s odborníkmi. Zábavnou formou prispejeme k integrácii detí s JIA, a tiež

obrátenou integráciou zdravých súrodencov do komunity detí s JIA. Rodičom poskytneme základné sociálne poradenstvo, individuálne rozhovory a skupinové besedy so sociálnou pracovníčkou. Klub Klíbk podporuje pomoc k svojpomoci, pod-

poru a pomáhajú si v rámci skupiny a komunity. Cieľom odborného programu je poskytnúť čo najviac informácií rodičom a prijateľnou formou aj deťom o ich ochorení, o možnostiach a spôsoboch liečby, búranie mýtov šírených rôznymi neoverenými zdrojmi z internetu, napr. ohľadom výživy, očkovania a podávania doplnkov atď.

V júli sa uskutoční **VČS LPRe – Klubu Klíbk**, ktorú zrealizujeme online. Sledujte nás na webe a sociálnych sieťach.

Podujatie podporia: Nadácia Tesco, Nadácia SPP

Nadácia SPP

*PhDr. Jana Dobšovičová Černáková,
predsedníčka Klubu Klíbk, klbik@mojareuma.sk*

Klub Motýlik

Prvá webinárová päťročnica je úspešne za nami 28. mája 2025 uplynulo presne päť rokov od momentu, kedy sme v Klube Motýlik slávnostne spustili vysielanie prvého webinára. Naše hosťky PhDr. Darina Kozáková, PhD. a MUDr. Elizabeth Žaňová v rámci moderovanej diskusie objasnili divákovi úlohu protilátok pri systémových autoimunitných ochoreniach a vysvetlili im, aké miesto zastávajú kortikoidy v reumatológii. Ešte aj dnes, keď si na tento deň spomenieme, sa nám vynoria myšlienky, ktoré nám vtedy vírili v hlavách. Zvládneme to technicky? Ako túto novú formu vzájomnej komunikácie prijímajú naši členovia a priaznivci? Odtvtedy sa mnohé zmenilo. Covid a opatrenia s ním súvisiace, ktoré obmedzili osobné stretnutia na minimum, presunuli do on-line priestoru aj aktivity nášho klubu. Učili sme sa za pochodu a vďaka mladším, v tejto oblasti skúsenejším členkám nášho klubu, sme to zvládli a z nevyhnutnosti sa stala výhoda. To, čo sa nám pred piatimi rokmi javilo ako dočasné, sa dnes stalo integrálnou súčasťou

aktivít nášho klubu.

Sériu webinárov sme príznačne nazvali „O lupuse inak“. Chýr o našich webinároch, ako to už býva v on-line priestore, sa začal bleskovou rýchlosťou šíriť, a tak sme sa rozhodli vytvoriť vlastný youtubový kanál, na ktorý sme postupne nahrali časť z našich webinárov, respektíve väčšinu z nich. Niektoré webináre sme svojpomocne pripravili samé – o stravovaní a výživových doplnkoch pri lupuse, o mediácii a psychohygiene, o zdravom spánku, o črevnom

mikrobióme, o obličkách, o liečivej sile medu, apidomčeku a prvej pomoci pri uštipnutí včelou, iné sme zverili do rúk odborníkom - reumatologička MUDr. Kristína Brázdilová, PhD. nám porozprávala o prejavoch lupusu, s gynekologičkou MUDr. Evou Pahulí sme diskutovali o téme ženského zdravia pri lupuse, s MUDr. Evou Hirnerovou, PhD. o obličkách pri lupuse, s dermatovenerologičkou MUDr. Barbarou Ondrák o prejavoch lupusu na koži.

Plánov a nápadov máme veľa aj do budúcnosti, minimálne do ďalšej päťročnice. Privítame však aj tie vaše... O čom by ste sa radi porozprávali s odborníkmi? Čo vás trápi? Napište nám, prosím, na našu mailovú adresu: info@klubmotylik.sk. A samozrejme, srdečne pozývame na náš youtubový kanál, kde nájdete všetky vyššie spomenuté webináre, ako aj ďalšie iné: www.youtube.com/@klubmotylik3837

Autorka: Ingrid Majeriková

28. február je Deň zriedkavých chorôb. Pri tejto príležitosti sa uskutočnila informačná kampaň. Klub Čiernych Kostí a AKU-pacienti sa tešia, že ich hlas bolo silnejšie počuť. Potešíte nás, ak AKU-pacientov nasmerujete na prihlášku do KČK tu:

www.mojareuma.sk/prihlaska-za-clena/

*Anna Antalová,
predsedníčka Klubu Čiernych Kostí, ciernekosti@mojareuma.sk*

OPÝTALI SME SA ...

PhDr. Márie Lévyovej

Mária Lévyová vyštudovala ošetrovatelstvo na LF UPJŠ. Pracovala ako sestra v rôznych pozíciách, od sestry pri lôžku až po manažérske pozície. Bola prezidentkou Slovenskej komory sestier a pôrodných asistentiek. V roku 2016 bola zvolená za prezidentku Asociácie na ochranu práv pacientov (AOPP), kde jej hlavným cieľom bolo obnoviť činnosť asociácie a vybudovať silnú patientsku platformu. Nedávno na vlastnú žiadosť abdikovala z pozície prezidentky z rodinných dôvodov. Predsedníctvo AOPP ju zvolilo za viceprezidentku AOPP.

V máji ju asociácia GENAS pri svojom 25. výročí ocenila Kľúčom k dostupnej liečbe. Ocenenie je symbolom zvyšovania dôvery odbornej aj laickej verejnosti ku generickým a biosimilárnym liekom, zlepšovania ich postavenia v očiach verejnosti, či lepšej dostupnosti liečby pre všetkých pacientov.

Majka, keďže si roky tykáme, budeme si s Tvojim dovolením tykať aj teraz. Dovoľ, aby sme Ti aj my, pacienti s reumatickými ochoreniami, poďakovali za dlhoročnú prácu v AOPP a blahoželáme Ti k oceneniu Kľúč k dostupnej liečbe.

V apríli skončilo Tvoje pôsobenie vo funkcii prezidentky AOPP. Už si pocítila niečo ako úľavu? Stihla si si trochu oddýchnuť?

Výmeny vo funkciách prezidentky a viceprezidentky, ako som už uviedla, sa neuskutočnili kvôli tomu, aby som si oddýchla. Ku zmene som sa odhodlala hlavne kvôli tomu, aby som mohla viac času tráviť doma a pomáhať manželovi. Moje dvoj-trojdňové výjazdy na vzdelávacie podujatia, si už nemôžem dovoliť. Doteraz sme to zvládali len vďaka pomoci priateľov, ktorí sú ochotní dozrieť na manžela, keď nie som doma. Na druhej strane, rada sa zúčastňujem na podujatiach, kde môžem odprezentovať aktuálne témy z pohľadu nás pacientov.

Prezradíš nám, čomu sa budeš venovať v nastávajúcom období a ako vyzerá Tvoj bežný pracovný deň?

Pôvodne som chcela na pôde AOPP realizovať a byť garantom dvoch projektov. Jedným z nich bol projekt „Lieky s rozumom“, ktorý bol v minulosti veľmi úspešný v rámci edukácie pacientov a širokej verejnosti v oblasti získavania liekovej gramotnosti. Téma liekov a ich správneho užívania, adhérence k liečbe, je stále aktuálna. Druhý projekt mal byť pokračovaním „Tréningov patientskych organizácií v oblasti právnych zručností“. Návrh vznikol minulý rok po úspešnom vzdelávacom podujatí v rámci rozvoja mediálnych zručností a supervízie. Výkon funk-

cie prezidentky AOPP som nikdy nemerala časom, pretože ide o službu a pomoc pacientom.

Taktiež by som bola veľmi rada, keby sa nám v novembri podarilo zorganizovať 9. Celoslovenskú patientsku konferenciu. Jej program bude opäť spojený so vzdaním holdu práci a ľudskosti našim lekárom a sestrám v rámci udeľovania ocenení „Môj lekár“ a „Moja sestra“.

Ako hodnotíš svoje rozhodnutie, z pred deviatich rokov, kandidovať na funkciu prezidentky AOPP?

Moja predchodkyňa pani MUDr. Kafková sa snažila postaviť AOPP doslova z hlavy na nohy, čo bolo náročné. Keď ma požiadala, aby som kandidovala do Predsedníctva AOPP a pomohla pacientom, pri ktorých som vždy stála, dlho som neváhala. Pretože boj za práva sestier, bol pre mňa bojom aj za práva pacientov. V rámci patientskych organizácií, išlo o ide, predovšetkým o dobrovoľnícku prácu, osobné presvedčenie a nasadenie v rámci služby a pomoci iným, zraniteľnejším, ktoré sa dá nazvať službou a nie prácou s meraním pracovného času a následným finančným ohodnotením.

Život ide ďalej... Riadne voľby sa konajú každé štyri roky, najbližšie budúci rok. Po vyhlásení riadnych volieb sa o posty v Predsedníctve AOPP, následne o funkciu prezidenta, viceprezidenta môžu uchádzať navrhnutí kandidáti zo všetkých členských patientskych organizácií. Asociácia na ochranu práv pacientov potrebuje nové tváre, zanietených ľudí z radov nás pacientov, ktorí prinesú nový vietor do plachiet, ktorý nás posunie v našom snažení ešte viac dopredu na rozbúrených vlnách nášho zdravotníctva.

Čo môžu robiť patientske občianske združenia, ktoré sa obávajú o slovenské zdravotníctvo a dostupnosť zdravotnej starostlivosti pre pacientov?

Patientske organizácie združujú pacientov s rôznymi typmi diagnóz. Potreby a požiadavky ich členov sú špecifické. Sú však požiadavky, ktoré máme spoločné. Spomeniem podnety súvisiace s nedostupnosťou a dlhými čakacími termínmi na vyšetrenia v ambulanciách špecialistov, či na zákroky v nemocniciach. Všetkých sa nás dotýkajú aj poplatky v ambulanciách, lebo rastú z roka na rok. Preto je potrebné spájať sily a vyvíjať tlak na politikov a regulátora – ministerstvo zdravotníctva, aby naše požiadavky riešili a neodbočovali k témam, ktoré sú pre pacientov tzv. zástupné. Chcem uviesť, že aj vďaka nášmu spoločnému tlaku mala predošlá, a má aj súčasná vláda, vo svojom programovom vyhlásení uvedené, že bude stanove-

ný nárok pacienta a cesta pacienta. Pacient je tam uvedený v centre záujmu a aj ďalšie body v rámci dostupnosti liečby. Na ich plnení by sme mali trvať. Spájaním sil silnie aj náš hlas. Ten spoločný hlas by nemal utíchať, obzvlášť pri tlaku na vládnucich politikov, aby plnili svoje programy, vďaka ktorým vo voľbách získali hlas väčšiny občanov.

Nakoľko rešpektujú politici hlas patientskych platforiem, konkrétne AOPP?

Snahou politikov je udržať si náklonnosť verejnosti pred voľbami aj po voľbách. Odmietnuť si vypočuť požiadavky patientskych organizácií a ich platforiem (máme dve AOPP a SAZCH pre zriedkavé ochorenia), by vyvolalo v očiach verejnosti nevôľu. Ich následne stanoviská sú často viac deklaratórne, odhliadnuc od toho, kto je pri moci. Nenačnenie mnohých našich požiadaviek je spôsobené aj častou výmenou ministrov. Od roku 2016, od môjho zvolenia, sa na stoličke vymenilo sedem ministrov.

Snahou AOPP, ktorá je nezávislým a apolitickým združením, vždy bolo presadiť plnenie našich požiadaviek a návrhov, či už v rámci pripomienkových konaní, začlenením do komisií a pracovných skupín, poradných orgánov na pôde ministerstva zdravotníctva. V súčasnosti sme v desiatich spomínaných komisiách a skupinách. To je dôkazom rešpektovania a akceptovania potreby vypočuť si pri rozhodovaní v kľúčových oblastiach požiadavky a návrhy nás pacientov.

V rámci schvaľovania zákonov je dôležitá komunikácia aj s poslancami Výboru NRSR pre zdravotníctvo, ktorý v rámci schvaľovania zákonov môžu predkladať legislatívne zmeny. Finálna forma zákona, o ktorej hlasujú poslanci, môže vyzeráť úplne ináč, ako tá, ktorú predložilo ministerstvo a schválila vláda.

Dôležité je zdôrazniť, že k tomu, aby sme získali reš-

pekt politikov je potrebné mať za sebou podporu čo najväčšieho počtu patientskych organizácií, pacientov a presvedčiť ministrov a politikov o prínose našich patientskych návrhov, a to naprieč politickým spektrom.

Ako je to s otváraním digitálneho priestoru pre pacientov, resp. ako sme na tom s telemedicínou?

Súčasná prezidentka AOPP vypracovala návrh na legislatívne ukotvenie telemedicíny, ktorý sme predkladali v rámci piatich pripomienkových konaní. Minulý rok, v trochu pozmenenej forme, bola telemedicina zakotvená aj v zákone. Je to dôkaz toho, že pri prvom pokuse o presadenie zmien v prospech pacientov, alebo v právnych predpisoch, by sme sa nemali vzdávať. Veď vyhrávame mnoho komplikovanejšie boje so svojimi ochoreniami.

Elektronizácia zdravotníctva je jednou z výziev, pred ktorými stojí slovenské zdravotníctvo. Z pohľadu pacientov stále funguje nedostatočne, ako ukazuje aj aktuálna nedostupnosť e-receptov od nezmluvných lekárov, alebo nevyhnutnosť prenášať výsledky laboratórnych či CT vyšetrení medzi lekármi. Slabé je aj povedomie, hoci väčšina populácie už počula o e-zdraví, mnohí ľudia netušia, čo konkrétne znamená – a čo je ešte horšie, neuvedomujú si, ako im môže uľahčiť život a liečbu. Vyplýva to z prieskumu realizovaného agentúrou MNFORCE pre Asociáciu na ochranu práv pacientov. Články k uvedenej téme sú zverejnené na www.aopp.sk.

Aj na základe prieskumu a elektronickom zdravotníctve, postojoch verejnosti počas pandémie kovidu k telemedicíne, ktorá spočívala iba v telefonických konzultáciách je zrejme, že edukácia v týchto oblastiach by mala byť zameraná na pacientov a širokú verejnosť. Je to výzva pre AOPP a rovnako pre patientske organizácie.

Máš predstavu, kam sa bude uberať slovenské zdravotníctvo a ako to pocíti pacient?

V prvom rade naše zdravotníctvo potrebuje finančnú a personálnu stabilizáciu. Nastavenie jasných pravidiel v horizonte aspoň desiatich rokov na základe potrieb obyvateľstva, chorobnosti, starnutia populácie so zameraním na výsledky v oblasti zdravia, prevencie, za ktoré nesie zodpovednosť nie len štát, ale aj obyvatelia a rovnako aj my pacienti. Pacienti nie sú iba pasívni priatelia zdravotnej starostlivosti, ale máme právo byť súčasťou liečby, rozhodovať sa na základe informácií, dostať tú najlepšiu liečbu.

Omnoho bohatšie štáty sa zamýšľajú v dlhodobom horizonte, ako zabezpečiť zdravotnú starostlivosť pre všetkých svojich obyvateľov bez nekonečne rastúcich nákladov tak, aby bola dostupná pre všetkých obyvateľov so zachovaním sociálnej, podpornej siete v rámci kompenzácií pre nízkoprijemné skupiny pacientov. U nás je politicky priechodnejšie zatvárať si pred tým oči a hovoriť o bezplatnom zdravotníctve a hľadať vinníkov za stav upadajúceho zdravotníctva. Vytvárame ilúziu bezplatnosti, ale podľa údajov zo štatistik, domácnosti platia každý rok za zdravotnícke tovary a služby 1,7 miliardy eur. A náklady každým rokom narastajú. Nemali by sme dopustiť to, aby zdravotníctvo a zdravie sa stalo výsadou iba bohatých.

Keď chceme, aby bolo naše zdravotníctvo lepšie, mali by sme my pacienti, na tom participovať, zasaďovať sa o potrebné zmeny. Poznať svoje práva aj povinnosti. Kto svoje práva nepozná, nevie si ich vymôcť slušnou a nenásilnou formou. To platí nie len v prípade Charty práv pacientov, ktorá zjednotila patientske organizácie, ale aj v bežnom živote.

Ďakujem za rozhovor.

Jana Dobšovičová Černáková

Reťazenie dobra a pomoci

Projekt Reťazenie dobra a pomoci vznikol a trvá vďaka zdravotnej sestre Adriane Majkovej, partnerom a podporovateľom. Mäli aj dospelí pacienti hospitalizovaní v Národnom ústave reumatických chorôb v Piešťanoch, môžu v peknom prostredí počas popoludňajších hodín a najmä cez víkendy, tráviť zmysluplný svoj voľný čas.

Aby sme my mohli pripraviť podmienky pre tvorivých pacientov, potrebujeme mať materiál, z ktorého budú môcť oni tvoriť. Kto by nám chcel pomôcť, môže poslať ľubovoľnú sumu na zbierku „Reťazenie dobra a pomoci“ cez <https://presr.darujme.sk/pomoc-ludom-s-reumatickymi-ochoreniami>.

Ďalšou možnosťou pomoci by mohlo byť, ak má doma niekto nevyužitú kľbku vlny alebo priadze a nevie čo s tým, môže nám to priniesť alebo poslať.

Ďakujeme vám za pomoc a tešíme sa na ďalšiu spoluprácu.

-red-

**BIOSIMILÁRNE LIEKY SCHVÁLENÉ V EÚ SÚ ZAMENITEĽNÉ
S REFERENČNÝMI BIOLOGICKÝMI LIEKMI A NAOPAK.***

EÚ má už
7 miliárd
biosimilármí
odliečených
dní **

*<https://www.ema.europa.eu/en/news/biosimilar-medicines-can-be-interchanged>

**<https://www.medicinesforeurope.com/biosimilar-medicines/whats-new/?t=infographics>

Z LIEČIV STAREJ MAMY

Múka

Stará mama rada piekla. Napadlo mi, čo tak napísať niečo o múke? Keď som sa však začala hrabať v tejto téme, zahltalo ma také množstvo nových netušených informácií, že ich nedokážem zhrnúť do krátkeho textu. Upozorním teda len na základné vlastnosti múk, ktoré sú u nás najbežnejšie. Najčastejšie používame pšeničnú múku, potom špaldovú, ražnú, jačmennú, semolinovú, ovsenú, kukuričnú a grahamovú. Informácie o tých mnohých ostatných, ako aj o ich výživových hodnotách nájdete ľahko na internete. V našich kuchyniach používame hladkú, polohrubú, hrubú a celozrnnú múku. Čím je múka zrnitejšia a „hrubšia“, tým je zdravšia. Samozrejme, že v iných zemepisných pásmach sa používajú iné druhy múk. No my sme v Európe.:

Ale čo vlastne múka obsahuje?

Najväčší podiel múky tvoria sacharidy, najmä škrob (70 – 80%). Vo vode napučieva, pri zahriatí viaže veľké množstvo vody a vytvára škrobový maz. Bielkoviny sú dôležité tak z výživového, ako aj z pekárskeho hľadiska. Sú výlučne v pšeničnej múke a súhrnne ich označujeme ako lepok, čiže glutén. Obsah tuku, ktorý je konzervovaný prevažne v klíčku je 1,5 – 2,2%. Väčšinový podiel tuku tvoria nenasýtené mastné kyseliny linolová a linolénová. V múke je tiež voda (13 – 15%), vitamíny a minerálne látky.

Všetci, ktorí majú problémy so spracovaním lepku, majú na výber z iných druhov múk, ktoré síce nie sú vždy bežné v kamenných predaj-

niach, ale nie sú ani nedostupné. Vymenujem len niektoré, pretože je ich toľko, že laikovi to doslova zamotá hlavu.

Bambusová, kokosová, gaštanová, mandľová, ryžová, sójová, zemiaková, tapioková, ľanová, rascová, borovicová, bylinná a veľa, veľa ďalších. Niektoré múky, napr. rybia múka, sa používajú ako hnojivo.

-eb-

Zdroje:

www.ebrat.sk, wikipedia.sk,
babickinavalba.sk, tomathome.com,
gryzly.sk, nutiva.sk,
mykitchendiary.sk a iné.

Niečo o šperkoch

Všimli ste si, že šperky, či už z cenných kovov alebo bižutériu nosia ženy i muži všetkých vekových kategórií? Dievčatkám kupujeme na oslavu ich narodenia náušničky, chlapčekom retiazky, bežne nosíme náramky, prstene, rôzne prívesky, kamey, čelenky, či brošne. K šperkom radíme aj spony do kravát, manžetové gombíky, členkové retiazky, spony do vlasov, zamatové „obojky“ a mnohé iné. Šperky nás sprevádzajú odjakživa. Archeologické nálezy dokazujú, že už prví ľudia nosili opracované „šperky“ či amulety. Šperky svojou hodnotou vyjadrovali a vyjadrujú spoločenský status, ale bežní ľudia si ich vybe-

rajú často tak, že vyjadrujú sami seba, svoj názor, vkus a postoj. Niektoré zdroje tvrdia, že v našej genetickej pamäti si nesieme spomienku na otrokárstvo vo forme náramkov, že snubnými prsteňmi sa oddávame do područia partnera a symbolicky mu tak odovzdávame moc nad sebou. Sú to také „okovy“ v malom.) Prečo nosíme prstene je krásne vyjadrené aj v báji o Prometeovi, ktorý ukradol pre ľudí oheň z Diovoho paláca. Za trest ho dal Zeus prikovať na pohorie Kaukaz, kde mu orol denno-denne ujedal z pečene, ktorá mu v noci dorastala. Až raz ho Herakles vyslobodil a orla zastrelil

šípom. Prometheus však musel nosiť prsteň s kúskom kaukazskej skaly, aby mu večne pripomínal pripútanie ku skale.

Veľa ľudí si šperky vyberá intuitívne, jedno-ducho preto, lebo sa im páčia, či už farbou, materiálom či spracovaním. Ale mnohí cieľene vyhladávajú šperky so symbolmi, ktoré ich definujú. Čo symbolizuje kríž, srdce, štvorlístok, podkova, anjelské krídla, prasiatko, či kotva je zrejmé. Jasné sú aj symboly zverokruhu, ktoré upozorňujú na znamenie, v ktorom sme sa narodili.

Ale sú aj iné. Napríklad hviezda je symbol nádeje, výnimočnosti, mágie a večného života. Štvorec je vyjadrením stability a poriadku. Trojuholník sa spája s číslom tri a symbolizuje Svätú trojicu, ale aj nasmerovanie a silu. Často vidíme aj bájne tvory ako draky, fénixa či zvieracie symboly. Napríklad prívesok leva (okrem zverokruhu) symbolizuje vytrvalosť, silu, múdrosť, odvahu a veľkorysosť.

O tomto by sa dali popísať celé strany, ale norma nepustí. A tak, pre zábavu, všimajte si, aké šperky nosia ľudia, ktorí vás zaujímajú a možno sa o nich dozviete viac, ako si myslíte.:

-eb-

Zdroje: Wikipédia- mytológia, najšperk.sk, sofia.sk, moloko.sk, kamea.sk a iné.

Rozhýbme svoje kosti, hudba je kosti-hoj

Objavte greedy – štýl, ktorý pomáha aj reumatikom. Predstavujeme vám značku greedy, ktorá v sebe spája štýlový dizajn s dobrou myšlienkou. Inšpiráciu pre každý dizajn čerpajú z práce a poslania neziskových organizácií, ktoré s greedy spolupracujú. greedy si cení prínos, ktorý našej spoločnosti prinášajú a preto ide časť z predaja každého produktu na podporu aktivít neziskových organizácií. Zákazníci značky greedy každým nákupom nielen dopĺňajú svoj šatník, ale aj pomáhajú tam, kde to má zmysel. greedy je značka pre ľudí, ktorí chcú nosiť veci s posolstvom.

V ponuke značky sú aj produkty greedy for Liga proti reumatizmu na Slovensku poukazujúce na silu hudby v zdravom životnom štýle. Originálna grafika, ktorú pre nás navrhla Karolína Pountney Finková znázorňuje silné prepojenie medzi hudbou a pohybom.

Značka greedy zároveň dopĺňa ponuku firemného merchu, ktorý je nielen originálny, ale aj hodnotný. Vyberte si z aktuálnej ponuky a nav-

štívte www.greedy.sk, alebo ich kontaktujte na info@greedy.sk.

Kolekcia greedy vytvorená v spolupráci s Ligou proti reumatizmu na Slovensku poukazuje na silu hudby a pohybu v zdravom životnom štýle. Rozhýb svoje kosti, hudba je kosti-hoj.

-red-

Európsky manifest EULAR 2024 – 2029

„Podpora európskej iniciatívy zameranej na riešenie zdravotných a sociálno-ekonomických problémov spojených s reumatickými a muskuloskeletálnymi ochoreniami (RMO)“

Na ochranu občanov z krajín Európy, systémov zdravotnej a sociálnej starostlivosti, ako aj hospodárstva pred vplyvom reumatických a muskuloskeletálnych ochorení (RMO) je bezodkladne potrebná koordinovaná európska odozva. RMO sa často označujú ako „neviditeľné choroby“. Tvorcovia politik a európska verejnosť majú veľmi nízke povedomie o RMO a ich dopadoch a pri určovaní politických a finančných priorít sa na ne príliš často neprihliada. Hoci sú druhým najčastejším dôvodom na návštevu lekára a vo väčšine krajín tvoria 10 – 20 % výkonov primárnej zdravotnej starostlivosti, ich prevalencia môže sťažovať ich pochopenie.

-red-

Halime na EULAR-e

Som Halime a 11. až 13. júna som mala možnosť zúčastniť sa, ako študentka psychológie a zároveň aj pacientka, na medzinárodnom reumatologickom kongrese v Barcelone na EULAR 2025. Moje očakávania sa naplnili. Odnášam si nesukutočné množstvo odborných informácií, týkajúcich sa nielen reumatológie, ale aj iných oblastí. Kongres bol rozdelený do ôsmich tematických pavilónov, v ktorých sa konali jednotlivé prednášky, konferencie a výstavy. Priestor bol venovaný aj kreatívnym voľnočasovým aktivitám. Vynikal absolútne dokonalou organizáciou a naozaj vysokou kvalitou odprezentovaných vedeckých prác prítomných odborníkov. V úvode som si vybrala odborné vedecké prednášky, ako „Ako zdokonaľiť písanie vedeckých prác v roku 2025“ a tiež „AI a jeho užitočné nástroje vo výskume“, kde sa už AI začala objavovať v citáciách vedec-

kých prác, ako zdroj. Tieto poznatky rozhodne využijem pri písaní mojej nastávajúcej baka-lárskej práce, ktorá sa venuje téme „duševného zdravia“ a výskumu psychických ochorení u pa-cientov s reumatoidnou artritídou.

Kongres mal naozaj veľmi bohatý a rôz-norodý program. Najviac však dominovali témy spojené s AI (umelou inteligenciou, pozn. red.), so zdravým životným štýlom u RMDs ochorení. Dôraz bol kladený na zdravý a funkčný mikrobióm pri liečbe, ale predovšet-kým na dôležitosť fyzioterapie v rámci neliekovej terapie. Množstvo prednášok sa venovalo téme budúcnosti diagnostiky v reumatológii pomocou umelej inteligencie. Z odborných tém ma najviac oslovili prezentácie vedeckých výskumov z ce-lého sveta, ktoré priniesli nové možnosti liečby, diagnostiky, stravovania a mentálneho zdravia

pacientov. Obzvlášť prínosné boli prednášky na tému tehotenstva a dojčenia počas RMDs ochorení. Mňa zaujala aj prezentácia, ktorá mala veľmi vysokú návštevnosť a bola veľmi kvalitne spracovaná. Bola o vzťahoch a sexualite pacien-tov s reumatologickými ochoreniami. Bolo veľmi potešujúce, že EULAR myslel i na pacientov, ktorí mali na kongrese veľké zastúpenie z celého sveta. Prezentácie odborníkov boli citlivo adresované práve nám, pacientom. Pacienti a rodina, mali možnosť zakúpiť si vstupenku.

Halime

Summary SLAR

(by Petra Balážová)

Informational bulletin LPre SR 1/2025

A lecture afternoon and the 1st Motivational-Educational Course of the Slovak League Against Rheumatism (SLAR) took place in May in Piešťany. We prepared an educational program with the participation of experts from various fields.

The event aimed to raise awareness about treatment options, improve quality of life, promote a healthy lifestyle, and strengthen knowledge of patient rights and responsibilities. This is part of our step-by-step approach to building the health and social literacy of participants. Representatives from branches and clubs, members of the Board, and people interested in education from across Slovakia attended the event.

A year after the reformation and rejuvenation of the Pro Team, we are meeting monthly online. We share various tasks together. The chairwoman of SLAR has been passing on as much knowledge and skills as possible to younger colleagues regarding running the SLAR.

SLAR held its General Assembly on May 9. On this occasion, the Chairwoman expressed her gratitude to the representatives of the local branches and clubs and presented them with certificates of appreciation for their activities. We reviewed the plan and projects that the League implemented in the past year. The most important part of the General Assembly was the presentation of the plan and projects prepared for the current year, as we will be commemorating 35 years of the League Against Rheumatism in Slovakia and publishing a new anthology titled 35 Years of SLAR.

In October, we will organize a series of events for World Arthritis Day 2025, along with an educational program as part of the second motivational-educational course. Among the new initiatives, we must highlight the project "Dance Away Arthritis!" and our collaboration with getCLIENTS, aimed at increasing the visibility of SLAR and raising awareness about the challenges faced by people with rheumatic diseases.

We also introduced fibromyalgia, and the Slovak Alliance for Fibromyalgia (SAFOZ), which brings together specialists, supporters, and patients affected by the condition. Although

fibromyalgia (FM) has not been considered a rare disease for some time and is certainly not new, public awareness remains low. We often encounter situations where even doctors are unfamiliar with it, unwilling to recognize it, or unsure how to treat patients. The condition still lacks imaging methods that clearly show a person is suffering from fibromyalgia, making diagnosis both complicated and time-consuming.

The project "Let's Move with Arthritis!" continues in 2025. People with RMDs love Nordic Walking—as revealed in a recent survey about its health benefits.

We are once again presenting the nominated media contributions for our competition KROK 2024. Voting is open from May until September.

The Counseling Center for Social-Psychological Support provides assistance via phone, email, and in person at the SLAR headquarters.

Klub Kíbbik organized an online meeting titled WORD-day JIA for its members with pediatric rheumatologists. An interesting panel discussion featured experts: Assoc. Prof. Dallos and doctors Vrtíková, Mičega, and Mišíková.

We participated in the ITAPA event in Starý Smokovec. For 24 years, ITAPA events have been Slovakia's leading platform where representatives of the public administration, public sector, and private companies come together to discuss innovation, modernization, and digitalization of society.

The Slovak Rheumatology Society, in cooperation with medical faculties in Košice and Bratislava, the National Institute of Rheumatic Diseases in Piešťany, and the Slovak League Against Rheumatism, is organizing the "Summer Rheumatology School." The program includes Jana Dobšovičová Černáková sharing a patient story and presenting 35 years of SLAR in Slovakia. The event aims to raise awareness of rheumatology as a specialty among medical students.

In April, the General Assembly of the Association for the Protection of Patients' Rights (AOPP) took place in Bratislava. Alongside the presentation of activities and finances, leadership changes were introduced. Dr. Elena

Marušáková was elected president, and Dr. Mária Lévyová vice president.

In the section "News from Branches and Clubs," we share activities from SLAR's local organizations.

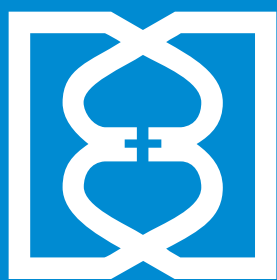
In "We Asked Dr. Mária Lévyová," from AOPP, she emphasized that patient organizations unite people with various diagnoses. Their needs are specific, but some demands are shared by all.

The project "Chain of Good and Help" was created and continues thanks to nurse Adriana Majková, its partners, and supporters. Children and adult patients hospitalized at the National Institute of Rheumatic Diseases in Piešťany can spend meaningful free time in a pleasant environment, especially on weekends.

Elvira reflects on how people of all ages wear jewelry, whether made of precious metals or costume jewelry. In the "Grandma's Remedies" section, she focuses on flour—her grandmother loved baking.

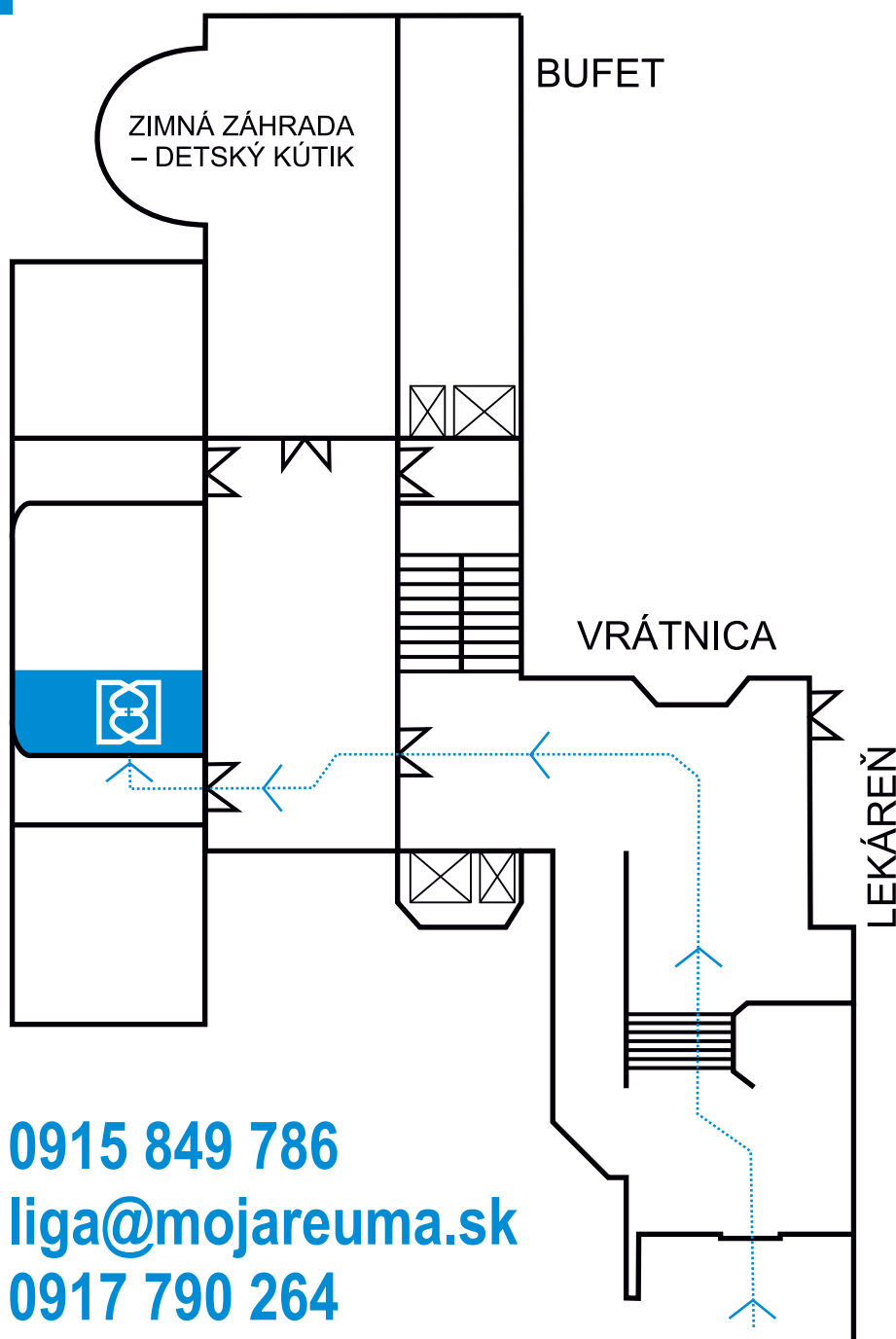
We also bring updates on the EULAR 2024–2029 European Manifesto, supporting the European initiative to address health and socio-economic challenges related to rheumatic and musculoskeletal diseases (RMDs).

LIGA PROTI REUMATIZMU NA SLOVENSKU[®]

Centrála LPre SR
Nábřežie Ivana Krasku 4,
921 01 Piešťany

0915 849 786

liga@mojareuma.sk

UTOROK 0917 790 264

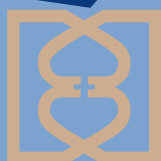
09:00 – 13:00 predseda@mojareuma.sk

ŠTVRTOK

13:00 – 17:00

1990
2025

LIGA PROTI[®]
REUMATIZMU
NA SLOVENSKU